П. III 34

Примерак 16 филера

НОВА ПОШТА

»НОВА ПОШТА«
излази сваког дана ујутру, осим понедеоника и дана иза празника
Редакција и администрација:
УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/I
Телефон: 39--39. Пошт. фах: 173
Чек. рачун код Пошт. штед. 18.254
Месечна претплата: 2.50 пенга, тромесечна: 7.20 пенга

Год. II. Ујвидек, недеља, 20 септембар 1942 Број 208

Борбе код Стаљинграда воде се непромењеном жестином

На донском фронту мађарске трупе одбиле су совјетске нападе

Немачке подморнице потопиле су 19 непријатељских бродова са сто хиљада тона

Из главног стана Вође Рајха се саопштава:

Немачке трупе су дуж реке Терек пробиле снажно изграђене и миниране непријатељске положаје и наставиле своје продирање.

У Стаљинграду наше победоносне борбе даље трају.

Северно од Стаљинграда непријатељски жестоки напад, потпомогнут од пешадије и оклопних трупа, одбили смо уз крваве губитке непријатеља. Непријатељске снаге, које су продрле у наше положаје, у савршеној сарадњи копнених и ваздушних снага, потпуно смо смрвили. Заробили смо велики број војника и уништили 120 тенкова.

Над Стаљинградом смо у петак у ваздушним борбама оборили 77 непријатељских апарата.

Наши авиони су на доњем току Волге запалили три петролејска брода, а више оштетили бомбама.

Непријатељске нападе, извршене против мостобрана код Воронежа, одбили смо, наневши непријатељским редовима крваве губитке.

Италијантски и немачки авиони, у сарадњи са војском у великој мери су допринели овом успеху.

У Северној Африци немачки и италијански авиони извршили су успешне нападе против британских скупова трупа и оклопних колона. На источном делу Средоземног Мора оборили смо два енглеска авиона.

На јужном обалском подручју Енглеске потопили смо један брод од 1.500 тона, а четири даља погоцима бомбе оштетили. Сви наши авиони вратили су се неповређени у своје базе.

МАЂАРСКИ РАТНИ ИЗВЕШТАЈ

Будапешта, 19 септембар. (МТИ) — Ратни извештај шефа хонведског генералштаба бр. 21 саопштава следеће:

Почев од 12 септембра, непријатељ је вршио поновне очајничке нападе на поједине отсеке фронта мађарских војних снага. Сви ови напади успешно су одбијени уз тешке губитке по непријатеља. У току ових борби непријатељ је изгубио 50, међу њима више тешких борних кола. Наша контраавионска артилерија уништила је 23 непријатељска апарата. Немачки и мађарски ловци у ваздушним борбама оборили су даља 4 непријатељска апарата. На осталим деловима фронта текла је уобичајена артилериска и извиднички делатност.

ДОПУНА МАЂАРСКОГ РАТНОГ ИЗВЕШТАЈА

Будапешта, 19 септембар. (МТИ) — Са надлежне војне страче допуњује се данашњи ратни извештај коментаром који указује на успешне борбе које су вођене на сектору Дона, у вези са освајањем важних подручја. Совјетски противнапади били су крваво сломљени пред мађарским фронтом. На овом сектору фронта тренутно се осећа попуштање отпора.

У току ових борби, хонведи из Кишкуншага стекли су незаборавне заслуге. Њихов традиционални нападачки дух водио их је са неверватним замахом напред, и довео до уништења непријатеља. Нарочито су се у овим борбама истакле стрељачке јединице оклопних трупа, стекавши нове заслуге.

ФИНСКО ОДЛИКОВАЊЕ СУПРУГЕ МИНИСТРА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА КЕРЕСТЕШ ФЕРЕНЦА

Хелсинки, 19 септембар. (МТИ) — Претседник финске републике примио је данас пре подне у аудијенцију вођу мађарске женске делегације која ових дана обилази Финску ради упознавања тамошњих прилика, а понаособ женских установа. Ова аудијенција трајала је пола сата. Том приликом претседник финске републике предао је госпођи Керестеш Ференца фински орден реда Беле руже, који су до сада добиле свега две заслужне финске жене.

СЕВЕРОАМЕРИЧКЕ ТРУПЕ У БЕЛГИСКОМ КОНГУ

Рим, 19 септембар. — (ТП). Североамеричке трупе улогориле су се у Леополдвилу, у Белгиском Конгу. У присуству месних власти истакнута је америчка застава.

Битка код Стаљинграда приближава се крају

Берлин, 19 септембар. (ДНБ) — Са надлежне немачке војне стране саопштава се да је немачка пешадија за време тешких борби које се воде око Стаљинграда наишла на утврђења која се налазе 15 метара у дубини земље. У овим утврђењима налазиле су се тајне степенице и добро откривени отвори за пуцање. У три утврђена сектора било је малих утврђења на два спрата, и у овима се налазила команда прве бољшевичке армије. Немачка пешадија је изненадно упала у ова утврђења, тако да је командант армије могао само у последњем тренутку да се спасе, док је цео његов генералштаб заједно са шефом пао у немачко ропство.

Према извештају БТ-а из Цириха, борба која се води код Стаљинграда све више се приближује коначном решењу. Совјетска војска пре дефинитивног пада вароши чини очајничке напоре да ово место, важно са стратегиског гледишта, задржи у својим рукама. Према најновијим вестима из Москве, за појачање совјетских трупа које указују отпор у Стаљинграду доведене су са Кавказа и Сибира нове дивизије, што најбоље доказује колику важност совјетска влада придаје овој вароши. Совјетска врховна команда на чијем челу се, као што је познато, налази сам Стаљин, потстрекивала је трупе на даљи отпор, наглашавајући да ће сваки освојени брежуљак и сваки добијени дан од стране Немаца можда да одлучити судбину ове битке.

Према извештајима из Цириха Стаљинград се претворио у велики пакао пожара и експлозија. Фон Бокове трупе са северозапада и југозапада из предграђа настављају нападе против центра вароши, где су совјетске трупе сваку кућу, па чак и сваку рушевину претвориле у утврђење.

Немцима је пошло за руком да у предграђа Стаљинграда донесу тешке јуришне топове и отуда пљуском граната преплављују куће у центру вароши. У ове борбе умешали су се чак и немачки падобранци, који се спуштају на неоштећене куће и на тај начин се боре.

БЕ објављује изјаву са надлежне берлинске стране, према којој се чишћење Стаљинграда од бољшевичког отпора постепено и плански обавља. Са немачке стране ова опсада врши се споро и систематски само због тога да би се успех постигао без излишних жртава. На истом месту се наглашује да совјетски отпор са војног гледишта нема никаква смисла. Сама »Известија« констатује да је ван сваке сумње какав ће бити исход борбе око Стаљинграда. Све то показује — констатује се у Берлину — да је овде реч само о отпору ради престижа.

Борбе око Стаљинграда

Берлин, 19 септембар — (ДНБ) Борбе на подручју Стаљинграда настављају се непромењивом жестином. Борбе копнених ратних снага успешно подупиру борбени авиони и бомбардери. Немачка пешадија, техничке трупе, оклопне трупе и оклопни ловци и поред очајничког и огорченог отпора совјетских трупа и јаког пљуска и даље напредују.

Појединости битке око Стаљинграда изазивају све већу забринутост у Енглеској. Према стокхолмским извештајима немачких листова, вести из Стаљинграда изазвале су у Лондону расположење које потсећа на дане када је дошло до пораза код Денкерка.

Нови успеси немачких подморница

Из главног стана Вође Рајха се саопштава:

Немачке подморнице су после тешких борби потопиле на Карибском Мору, у близини Африке, на реци Св. Лоренца и на Северном Леденом Мору, 19 непријатељских бродова са 100.000 тона, поред тога један транспортни брод. Три друга брода су торпедована.

ЈАПАНСКИ АМБАСАДОР У КУЈБИШЕВУ ПУТУЈЕ У ТОКИО ДА ПОДНЕСЕ ИЗВЕШТАЈ

Токио, 19 септембра. — (ДНБ) Јапански амбасадор у Кујбишеву, Мијагава Фунео, како јавља агенција Домеј, отпутоваће 25 септембра из привремене совјетске престонице, да поднесе влади извештај.

FRANZ JOSEF
ГОРКА ВОДА

Питање другог фронта

Амстердам, 19 септембар. — (ДНБ). Питање другог фронта изазива све теже несугласице између Москве и Лондона, односно Вашингтона. О томе „Дојче Алгемајне Цајтунг" пише следеће:

„Према извештајима из Јужне Америке, амерички информатори стекли су обавештења из дипломатског извора, које поближе не означавају, вероватно из совјетске амбасаде, према којима се ситуација на Источном фронту сматра као очајна, ако не буде пошло за руком да се оствари други фронт. Бољшевичке трупе толико су изнурене, да немачко ратно вођство може да заустави борбе на Источном фронту, и отуда на Запад да пошаље неколико стотина дивизија, тако да остварење другог фронта у овим тренуцима изгледа још више отежано. Совјети форсирају у Лондону и Вашингтону да се други фронт оствари још у току ове године.

Немачки лист, позивајући се на јужноамеричке информације, додаје и то да за сада Савезници нису у стању чак ни да Совјете снабдевају довољним ратним материјалом.

(●)

НЕМАЧКО ПРИЗНАЊЕ О УСПЕСИМА ИТАЛИЈАНСКЕ РАТНЕ ФЛОТЕ

Берлин, 19 септембар. (ДНБ) — »Фелкишер Беобахтер« бави се продором италијанске ратне флоте у Гибралтарску луку, којом приликом је потопљен један британски паробод, а пет тешко оштећено. Лист признаје овај успели потхват италијанске ратне морнарице, и констатује да су Италијани успели да продру у луку Гибралтара, за коју су Енглези тврдили да је неприступачна непријатељским бродовима. Италијански бродови продрли су у луку са најмодернијим оружјем, и борили се прекосећи смрти, пружајући тиме доказ да је Средоземно Море италијанско и тамо где се лепрша енглеска застава. Губитак ових бродова тешко је погодио Гибралтар, јер су се њима превозиле животне намирнице велике вредности.

oo|||oo

НОВА ХАПШЕЊА У БЕЛФАСТУ

Амстердам, 19 септембар. — (ДНБ) Како британска обавештајна служба јавља, у Белфасту је ухапшено поново 320 ирских националиста. Поред тога, многи полицајци премештени су у друга места, пошто због својих националних осећања нису били поуздани за британске власти.

oo|||oo

ИЗБОРИ У ПОРТУГАЛИЈИ

Лисабон, 19 септембар. (ДНБ) Претседник португалске републике прописао је уредбу према којој ће се парламентарни избори у Португалији одржати почетком новембра ове године.

Кроз ШТАМПУ

„Дас Рајх" о односима Енглеза и Американаца

„Дас Рајх" оптрава тешкоће америчко-енглеског савеза и пише између осталог: „И у Енглеској су односи између америчких трупа и Енглеза помућени трвењима и сукобима разне врсте. Но било би претерано кад би се њима тренутно придавао неки политички значај. Обе се владе труде, свима званичним средствима, да истребе анимозности које постоје. То је пре свега разумљиво за Енглеску, која би желела да између оба толико моћнија непријатеља, Совјетске Русије и Америке, осигура себи место као језичац на ваги. Тако влада љубазност на све стране, али ипак не превелика. „Дејли Хералд" вели, на пр., да о некој сарадњи „Форејн Офиса" са државним департманом у Вашингтону не може још бити говора. Једни друге „информишу" па, даном приликом, и „конзултују", али на неку општу англо-америчку политику није се још помишљало".

„За Американце је Енглеска смешно малена — вели се даље у чланку —, и Енглези им се чине неподношљиво спори. Тако се вели у „Упутствима" која је сваки амерички војник добио да понесе собом да би се у Енглеској умео добро понашати: „Крикет се нама Американцима чини, у упоређењу са бејзболом, веома спора игра. Али, кажу да то ипак није лака игра". Теже су друге „различности".

Тако, у награђивању. У поменутим „Упутствима" каже се о томе: „Амерички војници и радници најбоље су плаћени на свету. На дан плаћања, Американац не треба више да изда него његов енглески колега, јер вели да су Енглези у том погледу веома осетљиви". Међутим, изгледа да Американци не пазе на ту опомену. Напротив, они се туже да са својим новцем не могу да изађу на крај, јер је у Енглеској све тако скупо, при чему „прво купљена" роба, изгледа да носи главну кривицу". — „Американци дају наслутити својим савезницима — вели се у завршетку — да се они сматрају за спасиоце Енглеске".

✱

„Пестер Лојд", у разматрању италијанских ратних циљева објављених недавно у штампи, по којима Италија тражи излаз на Атлантик и Индиски океан, подвлачи да ти циљеви имају дубока корена у италијанској историји, и да су они њени логични резултати, — премда се тиме не жели рећи да Мусолини развоју данашње спољне политике није дао жиг свога темперамента, свога духа и своје гвоздене воље.

У светлости историских преседана, чији су примери у чланку наведени, постаје тек — наглашује „Пестер Лојд" — јасна жеља Мусолинијеве Италије за излаз на Океан, и захтев да се Италија поново укопча у велике друмове светске трговине, којима је господарила пре четири стотине година. „Мусолинију, одличноме познаваоцу историје, потпуно је јасно да се истинска нова италијанска Ренесанса може замислити само ако Италија, ма и са закашњењем од неколико столећа, поново себи осигура могућности непосредног искоришћавања светске трговине".

„Претседник Сједињених Држава Теодор Рузвелт — пише даље „Пестер Лојд" — рекао је пре тридесет година: „Историја човечанства започела је са добом Средоземног Мора, настављена је у периоди Атлантског Океана, и сада започиње епоха Тихог Океана". Пророчанства старијег Рузвелта нису потврђена догађајима. Баш цео развој садањег светског рата, његово проширење из европског конфликта у светски, сведочи да тежиште света и данас још лежи у Европи, и да оно што се овде збива заокупља и цео остали свет.

„Апстрахујући та разлагања, италијанска се политика већ унапред жели да прилагоди свима могућим даљим развојима, и баш стога се не може задовољити приступом ка Атлантском Океану, него истовремено захтева и непосредан приступ ка Индиском Океану, који је мост такође и за Тихи Океан".

✱

„Донауцајтунг", у чланку „Терор над Сиријом", описује енглеска искоришћавања ове земље, нарочито у привредном погледу, и сукоба који притом избијају између енглеских и деголистичких трупа, те каже: „Осам је недеља тек откако су се Британци и деголисти озбиљно закачили ко је првенствено у праву да се обогати пленом у Сирији. Од првог дана британско-деголистичке сарадње у Сирији бесни овде та борба интереса. Она се врши преко леђа сириско—либанонског становништва. Ко је измакао Британцима, захваћен је од деголиста, и обратно. Међутим, Британци су умели да деголисте свале до улоге пандура енглеског терористичког система".

„Ако је де Гол веровао — пише даље „Донауцајтунг" — да ће помоћу Британије моћи добити Сирију, данас он извесно већ зна да је само искоришћен да ово подручје уручи енглеској политици силе. И јавност Сирије свесна је овога издајства, па види у деголистима поборнике британског терористичког режима. Очигледно осећа то и сам издајник-генерал. Јер он неће да, као његов „министар рата" Лежантијом, после инспекционог пута у Сирију ћути, него већ за време самог пута. Још од почетка августа лебди дух де Гола кроз земље Сирије, а одједном се више него стишала велика пропаганда Савезника о његовој посети. Изгледа да није успело сахранити британско-деголистичке заћевице, а исто је тако мало било могуће скупити статисте за свечане пропагандистичке дочеке".

✱

„Берлинер Берзенцајтунг", у напису „Методично варање самог себе", пише између осталог: „У тренутку кад цифре потапања големо скачу у вис, говори се у Њујорку о осетноме смањењу бродских губитака, а истога дана кад Немачка савлађивање блокаде и зимских штета очигледно посведочава повишењем оброка, објављују британски чланови владе да непосредно претстоји смањење немачке раздеобе животних намирница. Други се фронт показао као немогућ, али Рузвелт фантазира о Енглеској као о некој офанзивној бази, а врховни заповедник америчких окупационих трупа у Енглеској именује се као вођа „америчких операција у Европи". Док оскудица у сировинама приморава на све већа ограничења, прича се неуморно бајка о големој реци материјала; док су се могућности неке помоћи Совјетима смежурале на најмању меру, шаље се један „стручњак" за другим к Стаљину да би му, километричким бројевима и статистикама, предочио апсолутну сигурност победе Савезника. У свем томе види се да је јеврејско—америчка реклама већ давно постала варање самог себе. Ко хоће да маширa у Берлин и Токио а не може више да савлада хаос у својој властитој земљи, тај тиме само доказује да не стоји на поузданим ногама".

РАКОЦИ (Палас)

Само 3 дана

Хвала што сте
ме прегазили

(Köszönöm, hogy elgázolt)

Јавор П., Турај М.,
Пагер А. и Кабош Ђ.

Долази од 22 IX о. г.

Жена, лекар и трећи

одличан амерички филм

У сали су инсталирани модерни апарати за хлађење дворане

Представе се одржавају до даљег наређења сваки дан у 3, 5 и 7 часова, а недељом и празником и МАТИНЕ пре подне.

МИРОН ТАЈЛОР СТИГАО У ВАТИКАН

Рим, 19 септембар. — (НИНТ). Мирон Тајлор, лични изасланик претседника Рузвелта при Ватикану, дошавши авионом из Барселоне у Рим, одвезао се аутом преко „непријатељске" италијанске територије у Ватикан. На аеродрому италијанска полиција спровела је нарочите мере. Према вестима, Мирон Тајлор остаће у Ватикану две недеље, и за то време не може напуштати територију Ватикана.

АМЕРИЧКО ПОМОРСКО ВАЗДУХОПЛОВСТВО ДОБИЛО ПОСЕБНУ КОМАНДУ

Берн, 19 септембра. — (БТ). Основана је посебна команда америчког поморског ваздухопловства, — јављају из Лондона.

Адмирал Џон Тауерс, који је до сада био шеф ваздухопловног уреда америчке флоте, наименован је за врховног команданта тихоокеанског поморског ваздухопловства.

Друштвени излет у Братиславу

О ПРАЗНИКУ СВИХ СВЕТИХ У ПРИРЕДБИ »ИБУСА«

Званична билетарница М А В-а »Ибус« приређује за време празника Свих светих од 30 октобра до 3 новембра друштвени излет у Братиславу са колективним пасошем. За ово путовање није потребан пасош, него само лична легитимација које у градовима издаје полиција, а у општинама окружна бележништва. Довољне су чиновничке или пензионерске легитимације, као и пасош, ако је и истекао. За добијање словачке визе потребна је крштеница и фотографија.

Полазак је из Ујвидека 30 октобра у 5.55 изјутра, долазак у Будапешту 11, одлазак 11.10 а долазак у Братиславу 15.58. Из Братиславе повратак 3 новембра у 13.56, долазак у Будапешту 18.46, долазак из Будапеште 22.57, а долазак у Ујвидек 4 новембра изјутра у 7.38. Цена за одлазак и повратак Ујвидек—Братислава трећа класа П. 69, друга класа П. 80, само Дудапешта-Братислава и натраг трећа класа П. 59, друга класа П. 79. Словачка виза стаје П. 5.50. Последњи рок пријаве за учешће на овом излету је 7 октобар, али се препоручује да се пријаве што пре поднесу, како би било времена за набављање потребних легитимација.

Берлин о говору потпретседника УСА

Берлин, 19 септембар. (НШТ) — Поводом годишњице објаве мексиканске независности, потпретседник Сједињених Држава Валас одржао је преко радиа говор на шпанском језику у коме је заузео став у вези са политичким проблемима, и расматрао је тзв. основе мексиканске слободе. Овај говор могао би се сматрати америчком унутрашњом ствари да основне идеје, које је Валас навео, не пружају занимљиву слику о духовном ,политичком и привредном менталитету америчких политичара.

Валас је, како јављају америчке агенције, пре свега навео три најосновније идеје: у Мексику треба сваком омогућити да за мале паре купи земљу, да подигне зајам са ниском каматом и, најзад, треба оснивати школе у којима ће се учити о реалности живота.

Ове три основне идеје — кажу у Берлину — карактеришу политичке намере Њујорка и Вашингтона према Мексику. Куповина земље на језику Волстрита — а Валас се може сматрати као тумач Волстрита — значи да привредним империјалистима Сједињених Држава треба омогућити даље прибављање богатих мексиканских области. Давање новца на зајам значи да мексикански привредни живот и даље треба да зависи од америчког капитала. Што се тиче оснивања школа, то је у сваком случају такав захтев који би изазвао чуђење у Европи, где се школе већ одавно саме по себи разумеју.

У свом говору потпретседник Валас је изјавио да је борба против национ алсоцијализма потребна стога што национ алсоцијализам презире и одбија сваки народ друге расе. Насупрот овоме, у Берлину категорички констатују да ни немачки народ ни национ алсоцијализам не одбијају друге народе и друге расе, изузев један једини народ и расу, Јевреје. Међутим, у Сједињеним Државама Мексиканце не одбијају само презирањем, већ поступају са њима као да и не припадају људској заједници. Познато је, на пример, да у вашингтонским друштвеним круговима не сматрају за умесно друштвени додир са мексиканским послаником. У Вилхелмштрасе Валазова разматрања само су узгредно поменута, и у њима виде само грчевите покушаје једног репрезентативног америчког политичара да увуче у политички механизам Сједињених Држава један народ кога у Сједињеним Државама уопште не поштују. Ови напори указују само на то, да Америка већ нема друге могућности да нађе савезнике за свој империјализам.

МОБИЛИЗАЦИЈА У БРАЗИЛИЈИ

Рим, 19 септембар. — (Стефани). Како се сазнаје из Рио де Жанеира, општа мобилизација у Бразилији је проширена. На војну дужност су позвати сви мушкарци способни за војну службу од 20 до 45 година.

ЗРИЊИ (Рекс)

САБОТАЖА
(Szabotázs)
Премијера грандиозног мађарског филма
Киш Ф., Хидвеги В., Шимор Е., Маклари З. и Петеш Ф.
Са гледишта народне одбране, препоручује се како млађима тако и одраслима, да погледају овај филм

НЕМЗЕТИ (Аполо)

МЕЛЕЗ
(Félvér)
Премијера одличног шведског филма
Габриел Алв, Хилде Боргшагрим, Карл Холтер и Алфред Маурштад

Увек најновији мађарски и Уфа журнал.

АТИЛА

Берчењијеви хусари
(Bercsényi huszárok)
одличан мађарски филм
Чортош, Селецки, Макаи М., Силаши Л., Васари П., Хидвет В. и Петеш Ф.
Улазнице се могу преко целе недеље унапред вадити на нашој благајни

Представе се одржавају до даљег наређења сваки дан у 3, 5 и 7 часова, а недељом и празником и МАТИНЕ пре подне.

Пут фон Папена у Берлин нема политичке важности

Берлин, 19 септембар. (ДНБ) — Коментатор вести у Вилхелмштрасе изјавио је да пут немачког амбасадора у Турској фон Папена нема никаквог политичког значаја. У вези с тим указује се на то да фон Папен већ годинама сваке јесени долази у Берлин, пошто је велики пријатељ коњских трка и лова.

—o—

Уређивачки одбор „Бачмађеи алманаха“ почео је са прикупљањем података

Као што је објављено, једна група познатих универзитетских професора и научника покренула је акцију да се изда научна публикација под именом „Бачмађеи алманах“, у коме ће бити сажет цео културни, просветни и привредни живот бач-бодрошке жупаније, њених градова, установа и личности са освртом на историску прошлост. У уређивачки одбор овога алманаха ушле су најугледније личности из Бачке.

Ово ће бити значајна публикација по узору на сличне публикације које су издате о другим покрајинама. Ових дана стигли су овамо претставници уређивачког одбора „Бачмађеи алманаха“, који ће на терену скупљати податке за ово дело које се налази већ пред штампом.

—(●)—

ПО ДРУГИ ПУТ МУ УКРАДЕН САТ

Док је Војин Трифуновић био запослен на каналској ћуприји, непознати крадљивац украо му је сат од тула сребра, који је већ раније био украден. Сат је марке Шафхаузен, носи број 487.513, а вредност му је око 400 пенга, па се моли сваки онај коме овај сат буде евентуално понуђен на продају, да продавца сместа пријави првом редару. Полиција и иначе води истрагу по овој крађи.

ГАНДИ ЈЕ ОБОЛЕО

Милано, 19 септембар. — (НШТ). Према обавештењу „Кориере дела Сера“ из Делхија, Ганди је оболео. Вест о болести Гандијевој британске власти су досада држале у тајности. Оболење Гандијево начинило је дубок утисак у целој Индији. Лекар Махатме Гандија изјавио је да изнуреност Гандијева стоји у тесној вези са његовим тамновањем и нерадом.

—(●)—

ВАЗДУШНА УЗБУНА У СОФИЈИ

Софија, 19 септембар. — (ТП). У четвртак увече у 22 часа у Софији је била једночасовна ваздушна узбуна. У вези с тим, генералштаб бугарске војске у петак по подне издао је следеће саопштење: У ноћи између четвртка и петка авион непознате народности летео је над бугарском територијом. Због тога је наређена ваздушна узбуна.

Идуће седмице извршиће се издавање нових карата за животне намирнице

Саопштење градског Апровизационог звања у Ујвидеку

Градско Апровизационо звање извештава грађанство да ће издавање карата за животне намирнице и упутница за петролеј почети у понедељак, 21 о. м., и трајаће до краја месеца. Сви потрошачи, односно домаћинства, примиће достављене карте за животне намирнице у запечаћеном коверту у свом стану, па према томе нека нико не долази по њих у Апровизационо звање.

Достављачу који врши доставу ових карата у стан, и на тај начин служи комодитету публике, припада за ову услугу 10 филера, и преко тога нема право ништа више да тражи. Апровизационо звање и овом приликом упозорује публику да 1 октобра ступају на снагу нове карте за шећер у 3 боје. Обична једноставна карта (52 дкг. по глави) зелене је боје и стаје 6 филера, карта за двоструки оброк по глави (деца и болесници) црвене је боје и стаје 10 филера, карта за троструки оброк по глави (бремените жене и мајке које доје) плаве је боје и стаје 10 филера. Приликом преузимања карата за животне намирнице имају се достављачу у готову исплатити цене карата за шећер. Да би се посао око доставе карата за животне намирнице упростио, умољава се грађанство да држи у приправности потребну своту ситног новца, како се достављач не би задржавао враћањем кусура.

Приликом преузимања карата за животне намирнице њихов власник дужан је да у присуству достављача отвори коверат, утврди да ли се у коверту налазе све карте које му припадају, па да њихов пријем овери на коверту својим потписом. Евентуални мањак карата у коверту има се утврдити у присуству достављача, то на коверту назначити и потписати уз оверу достављача. Важно је да се зна да ће се евентуалне рекламације уважити само у том случају, ако се приказе коверат на коме ће достављач својим потписом оверити да је уверен мањак. Зато је потребно да се у случају мањка коверат сачува.

С обзиром да ће разношење по кућама ангажовати све време чиновнике који ружују издавањем карата, канцеларија за издавање карата неће примати странке у времену од 20 до 30 о. м., изузев случајева исељења, односно усељења, даље промене

Милостива Госпођо!

На чега сте Ви одавно чекали — гле — стигло је!
Ових дана отвара се, под именом
„СТАР“ у Ујвидеку,
на булевару Хортхи Миклоша, бр. 1 (Танурџићева палата)
специјална радња са
ЖЕНСКОМ ПОМОДНОМ РОБОМ
где ћете, у највећем избору, наћи све што је потребно помодној дами.
Вреди причекати: стварност ће превазићи свако очекивање! 1447

Сећање

НЕДЕЉА, 20 СЕПТЕМБАР 1942.

Прави дуванџија

Одем, онномад, у трафику да купим цигарете. Али, нестала је сорта коју пушим. Нема је ни у другим трафикама. Е, сад је прилика, помислим, да оставим дуван, који је, како знамо, шкодљив. Бар тако кажу сви доктори који не пуше. Дођем кући с том чврстом намером. Али, наилази ми пријатељ, страстан дуванџија, и одвраћа ме од тога:

— Пре свега, утуби да дуван уопште није шкодљив. То је донекле случај само онда кад човек пуши своје властите цигарете. А иначе, дуван је само користан. Ето за домазлук, на пример.

— Како за домазлук? — питам.

— Одмах ћу ти рећи, — одговори он. — Дај цигарету!

Пружим му табакеру, и он, пошто је још затражио и шибице, настави:

— Треба умети пушити, драги мој. Треба бити прави дуванџија. Пре свега, пепељару из принципа презири. Ја сам већ првог дана свог брака уверио жену да је пепео од цигарете одлично средство против мољаца, па стресам цигарету на ћилим. За ручком, бацам пепео и чиклове у тањирић из кога сам јео компот, и у шољицу из које сам испио кафу, пошто пепео при прању посуда штеди сапун. Ето ти нове користи за домазлук.

— Али, домаћице кажу да од дувана оцрне завесе, — усудим се ја да приметим.

— Тачно. И треба да поцрне. То је чиста хасна. Бар се не мора набављати папир за замрачивање прозора, — вели мој пријатељ, и баца на под чик од цигарете, чији се дим почео достојанствено дизати увис. Ја хоћу да га згазим, али ме мој пријатељ задржи, сав згрнут:

— Ама, човече Божји, шта радиш? Види се да нисси прави дуванџија. Пусти чик нека несметано изгори. Дим од чикла је одлично средство да се човек ваљано искашље.

— Јест, што кажеш, — велим ја, тојест хоћу да кажем, али не могу због ваљаног искашљавања. — А, овај, знаш ли још какве користи од дувана?

— Како да не! Треба само бити прави дуванџија. Кад ти у друштву понуде табакеру, немој да пренаглиш. Прво добро загледај какву робу она садржи. Ако су Хуније, узмаш једну, а на пример Мемфис се захвата шеком. Не бој се, неће то дотичног материално упропастити. Дај цигарету!

Пружим му поново дозу, срећан што она не садржи Мемфисе.

— Прави дуванџија пуши увагда без муштикле, па ма му прсти били још жући од мојих. Пушити на муштикли, то ти је као венчавање из даљине, не осећаш никакву сласт, — наставља мој пријатељ и оставља запаљену цигарету на ивицу од махагонског сточића (породична реликвија). Ја хоћу да је уклоним, али ме он хвата за рукав:

— Остави, човече! Прави дуванџија оставља увек горећу цигарету на ивице од столова, клавира, витрина и слично.

— Хм. А, овај, је ли и то можда корисно за домазлук?

— Не ради се о домазлуку. Врло важно. Ради се о томе да се не налазиш опасности, да заборавиш куд си склонио цигарету. Мирис опрљеног дрвета одаће ти набрзо њено место. Ето, кажи и сам. Осећаш ли паљевину?

— Па јест, што кажеш, — велим ја резигнирано, и гледам на опрљени део мога махагенског сточића, породичне успомене.

— Е, дакле, сада си се ваљда окануо мисли да напустиш дуван! — вели ми пријатељ, устајући. — Али, ја ти поновљам, мораш бити — прави дуванџија. Пробави. А сад, здраво да си! И, дед на пут још једну цигарету. Понећу две. А не знам куд ми се дела нутрија са шибицама. Ништа — понећу твоју...

АБУКАЗЕМ ЈУНИОР

Воронеж -- гробље тенкова

(Хонведски батаљон за ратне извештаје. Потпоручник С. Ковач Имре).

Овде, на великој руској пустари, били смо на одмору када је радио саопштио освајање важног индустриског центра, града Вороњежа.

Пошто град лежи на левом крилу мађарских борбених хонведских јединица, сутрадан смо без препреке аутомобилима могли да уђемо у заузету варош. У то време савезничке војне снаге налазиле су се у западном и јужном делу вароши, док се источни кварт налазио у пламену и још био у поседу Руса. Међутим, и у северном делу су се још налазили бољшевици и отуда покушавали да нападају тенковима. Ово су, међутим, били неуспешни покушаји, јер је сваки тенк био прорешетан мецима оклопних ловаца.

Другог дана већ се источни кварт вароши налазио у нашем поседу. Али Руси су у северном кварту жилаво истрајали и даље, и продужили са нападима помоћу тенкова против заузетих делова вароши. По улицама Вороњежа лежало је већ 127 прорешетаних руских тенкова када су из дана у дан пристизали новијих 80 борних кола, да би им тамо дошао крај.

Независно од тога, они су из северног кварта, заобилазећи варош, упутили такорећи безброј тенкова, у намери да заузму мостобране које су Немци поставили на Дону. Руско ратно вођство замишљало је то тако да је споља на тенкове поставило толико пешака колико се за њих могло закачити. Али и ови људи су имали исти удес као и они у Вороњежу.

На тај начин Вороњеж и његова блиска околина постала је гробље тенкова.

Бољшевичко ратно вођство увидело је, додуше, да је сваки покушај безнадежан, па ипак није престало са експериментисањем. Оно је хтело да баци у борбу новије тенкове, и тада се десило оно са чиме руско ратно вођство није рајунало. Посада тенкова, видећи да се ни један једини тенк није вратио са сахране, једноставно је отказала послушност и није хтела да изврши заповест. Каква је судбина задесила посаду, можемо замислити. Међутим, руско ратно вођство послужило се новим поступком. После тога оно је железницом из далеких крајева превозило тенкове и њихову посаду. Када је композиција стигла на железничку станицу, посада је, а да није могла ни речи проговорити, одмах посађена на тенкове и упућена на запад. Немачки оклопни ловци чекали су само на овај тренутак, када им се пружио нов циљан на ивици брежуљка пред њима. Чим су их открили, оклопни ловац окренуо је према њима своја мала борна кола. Управљач метка није имао никаквог другог посла него да цев своје батерије скреће за неколико сантиметара надесно или налево, и већ је могао да да први пуцањ. До другог пуцња је ретко долазило, јер је оклопни ловац већ код првог пуцња постигао пуни погодак на тенку. Тако је то ишло из дана у дан.

Постављамо питање зашто је ово усиљавање било потребно руском ратном вођству.

Одговор је сасвим једноставан. Независно од тога што Вороњеж претставља велик и важан индустриски чвор, кроз варош је водила она железничка пруга великог капацитета са дуплим колосеком која је везивала совјетску престоницу са капијом Кавказа. На тај начин непријатељ је хтео с овог места да растерети Тимошенка који се борио код Ростова, а који ни са југа није могао добити помоћ. Сада је, наиме, свака помоћ са енглеске стране преко Кавказа била онемогућена.

Знајући то, руско ратно вођство је повукло велике снаге из московског подручја, и ове бацило у борбу у околини Вороњежа.

Немци, који су се налазили у вароши, чврсто су издржали у тој борби, а често су то чиниле и мађарске трупе, које су се биле на крилу њиховог фронта. Не само да се нису повлачили, него су понављане руске нападе одбијали, па су, шта више, продирући напред, причинили и велике губитке непријатељу.

Ове нове клеште недавно су биле затворене безбројним ратним заробљеницима и ратним материјалом. Шта су ту Руси изгубили, за сада се још не може ни слутити, али једно је извесно: њихово самопоуздање је у основи пољуљано. Јер, на мађарском сектору Дона не пролази ниједан дан да руски војници, пређпливавши реку, не прелазе на нашу страну.

Када им преплиавање пође за руком, они се добровољно јављају мађарским трупама. Ето, таква је ситуација код Вороњежа и на Дону.

Шта треба да се зна о новим картама за шећер

Саопштење градског Апровизационог звања у Ујвидеку

Градско Апровизационо звање упозорује како трговце овлашћене за продају шећера, тако и потрошачку публику да увођењем нових карата за шећер које ступају на снагу од 1 октобра, *садање карте за шећер губе важност 30 септембра, до ког времена се на њих може купити односно продати шећер.* Апровизационо звање код обрачуна неће од трговаца примати старе карте за шећер. Према томе, ако трговац после 30 септембра прими стару карту за шећер, односно на њу прода шећер, не само што је извршио преступ, него ће Апровизационо звање утврдити код њега мањак у залихи, а то повлачи за собом губитак дозволе за продају шећера.

У вези са новим картама за шећер, Апровизационо звање извештава потрошачку публику да ће се од 1 октобра веће количине шећера које су одређене за болеснике издавати само на основу новог требовања, које се добија на основу новог званичног лекарског уверења, и има поднети звању. Оваква требовања врше се на одређеним формуларима који се могу добити у ходнику градског Апровизационог звања, а могу се предати звању почев од 10 октобра.

Претплаћујте се на „Нову пошту“

— **Постављење у Пољопривредном огледном заводу у Ујвидеку.** М. Кр. министарство пољопривреде поставило је у М. кр. пољопривредном огледном заводу у Ујвидеку вишег хемичара г. **Рата Арпада,** инжењера хемије, са задатком да организује рад у отсеку за испитивање земљишта. На овај начин Пољопривредни завод је добио одличног и искусног стручњака из педологије, који ће се специјално бавити проучавањем поправке пољопривредног земљишта у Бачкој.

— **Велико интересовање за концерт проф. Нила и његовог оркестра у Ујвидеку.** Као што је јављено у среду 23 септембра у великој сали Левенте дома одржаће се једини концерт оркестра Рајхмузикцуга — Службе рада Рајха, оркестра који се састоји од 65 музичара, а којим диригује проф. Хермс Нил, композитор. На програму су композиције Вагнера и Штрауса, а осим тога велики број композиција проф. Нила — народних маршовских композиција. Улазнице по цени од 1—6 пенга могу се добити у претпродаји у Немачкој књижари, као и у књижари Абрахам.

— **Позив левентима са Дарањи телепа.** Градско Левенте заповедништво позива младиће, обвезнике Левенте са Дарањи насеља из 1927 годишта, који још нису били на лекарском прегледу, да претстану у понедељак, 21 о. м. у 3 часа по подне у основној школи на Дарањи насељу. Они који су се родили 1923 и 1930 године а нису прегледани имају да се јаве на преглед у уторак, 22 о. м. Против оних који изостану са прегледа заповедништво Левента поднеће пријаву, која повлачи за собом тешку казну.

— **Решење свих молби за пензије односно отпремнине бивших југословенских чиновника достављаће се непосредно кућама заинтересованих.** Како су многи молиоци одлазили у градску кућу по решења својих молби, то смо умољени да објавимо да није потребно да сами долазе по решења, јер ће она бити достављена заинтересованима непосредно кући.

— **Ухапшен због — громогласног хркања.** У Пештсентержебету ухапшен је зидарски помоћник Фирстнер Лајош, кога су осумњичили за крађу и провалу приликом замрачења. Истрагом се међутим, установило да се њему приликом замрачења, пошто се напио, смркло пред очима, па се докотурао до неке куће у изградњи, онде у куту заспао и страховито захркао. Суседи су од његова хркања мислили да се врши провала, па, пошто је изјутра нађен на лицу места, предан је полицији, где се најзад испоставило да он „ни у сну“ није имао намеру да краде.

— **Изгубљена пазарна књижица.** Богдан Марија је на рибљој пијаци изгубила своју пазарну књижицу бр. 27.085. Умољава се поштени налазач да књижицу, пошто за њега нема никакову вредност, преда у администрацији »Нове поште«, Орсагзасло трг бр. 6, I спрат.

— Немачки посланик у Будапешти приредио пријем у част рањених хонведа. Како „Регели Мађарорсаг“ јавља, немачки посланик у Будапешти фон Јагов приредио је 18 септ. по подне у згради немачког посланства пријем у част рањених хонведа. Том приликом познати немачки композитор Хермс Нил дао је концерт са веселом немачком војном музиком. Овој приредби присуствовале су многе угледне личности, између осталих Министар војске генерал витез Барта Кароль са супругом, генерал Јани Густав са супругом, супруга претседника владе Калаи Миклоша, претседништво мађарског Црвеног крста, а са немачке стране појавио се земаљски групни вођа Еш и чланови немачког посланства. Тајни саветник Голф поздравио је госте у име немачког посланства на мађарском језику.

— Уводи се још један путнички воз између Будапеште и Ујвидека. Према обавештењу дирекције МАВ-а, ових дана биће поново пуштен у саобраћај путнички воз 912/919 који саобраћа на прузи Будапешта—Ујвидек и обратно. Воз бр. 912 полази са источне станице у Будапешти ујутру у 7.20, а у Ујвидек стиже у 16.21. Обратно, воз бр. 919 полази из Ујвидека увече у 20.24 и стиже ујутру у 5 часова у Будапешту. Овај воз има и спаваћа кола. Такса за један кревет трећег разреда износи 7.60 пенга, а за други разред 11.90 пенга, и може се у преплати унапред резервисати у путничком бироу „ИБУС“-а.

— Г. Димитрије Бранков, из Ујвидека, умољава се да се јави нашој Администрацији ради преузимања писма које је за њега стигло.

*

Службене вести из Зомбора

Грађанство је обавештено о обавезној производњи индустријских биљака, и то: онај ко обрађује више од 15 јутара оранице (власник, закупац), дужан је да од те количине засеје 7% са индустријским биљкама као главним производом. За пољопривредна добра преко 100 јутара одређена је сетва **3% рицинуса и 4% сунцокрета, куделе или репице,** што чини укупно 7% од обрадиве површине. Пољопривредна добра између 15 и 100 јутара **дужна су да буду засејана са 7% сунцокрета, куделе или репице.** Уговорне обавезе, уколико су у супротности са овом наредбом, губе важност. Пољопривредник који је у последње две економске године сејао шећерну репу дужан је да и у наредној години засеје њоме исту површину. Сваки пољопривредник је **дужан да до 30 септембра** пријави шта ће и колико сејати од наведених индустријских биљака. Ове пријавне листе добијају се у Градској кући I спрат бр. 18, где ће се попуњене и предати. Сваки пољопривредник добиће од м. кр. пољопривредног надзорништва контролни лист, који је дужан водити и тачно испунити те предати у м. кр. пољопривредно надзорништво. Справе погодне за сушење уљаних семенки треба пријавити у року од 15 дана у Футуру (Будапешт, V., Вигадо у. 6). За подробнија обавештења обратити се гр. пољопривредном надзорништву или гр. пољопр. уреду. Прекршиоци наредбе, биће строго кажњени.

Самоубиство после пролумповане ноћи

Директор Окружног уреда Сенаши Андор извршио је самоубиство револвером наочиглед своје жене

Јуче изјутра нешто после 9 часова становници и пролазници доста живе Лепау улице, која се налази иза Управне палате, били су сведоци једне језиве трагедије. Из стана на првоме спрату куће бр. 3 чији су прозори били отворени после потмулог треска чуо се женски врисак и запомагање.

Ускоро после тога истрчала је једна дама на улицу, и запомажући тражила лекара. За час се окупило доста пролазника

који су се интересовали шта се догодило. Жена је стално говорила само о томе да је »он« пред њом испалио себи метак у главу, да треба да се трчи по лекара да га спасе, итд. Ускоро су стигли и полиција и лекар, и том приликом ствар је већ била расветљена. У тој кући у једном стану на првом спрату становао је Сенаши Андор, директор Окружног уреда, стар 42 године, који је пре кратког времена дошао на овај положај.

Колико се могло сазнати он је прошле ноћи са једним својим пријатељем и познаницом отишао у варош. Ноћ су провели по разним локалима и коначно су њих троје стигли изјутра око 7 часова кући. Наравно да је Сенашијева жена од овога правила питање, али некако је ствар изглађена, тако да је за своје ране госте кувала и каву, којом их је послужила. За то време дошло је опет до мале препирке, и Сенашијев пријатељ више онако у шали извадио је свој револвер и пружио га Сенашијевој жени са речима: — Е, па кад не ваља, а ви га убите.

Тада је дошло до неочекиваног преокрета. Муњевитом брзином

Сенаши је истргао револвер из руку своје жене и, пре но што га је iко могао спречити, окинуо.

Метак га је погодио у главу, и он је за неколико тренутака издахнуо. Полиција води истрагу и саслушала је све присутне који су видели како се драма одиграла.

— Забрана о паљењу ватара, стајског гнојива и испаљивања димњака. Наредбом градоначелника строго је забрањено како становницима града, тако и салашева да у пољу пале ватру, сагоревају суварке и стајско гнојиво и врше испаљивање димњака без претходне пријаве. Исто тако забрањено је да се на таванима држе лако запаљиви предмети. У свима случајевима где се укаже потреба за испаљивање димњака и спаљивања ђубрета или отпадака, има се претходно поднети пријава заповедништву Пожарне чете.

— У интересу штедње хартијом. Градоначелник града Зомбора издао је на основу министарске наредбе наређење да се у интересу штедње хартијом забрањује у радњама паковање робе приликом куповине ако је она већ упакована у кутије. Упаковање у хартију дозвољено је само у том случају ако се ради о куповини више предмета.

— Престонички туберкулозни диспанзери за месец дана прегледали 20 хиљада болесника. Управа Завода за збрињавање туберкулозних у престоници недавно је објавила статистички исказ о своме раду у току месеца августа. Из тога исказа види се да су лекари у разним диспанзерима за лечење туберкулозних у току месеца августа прегледали око 20 хиљада болесника. Међу болесницима број одраслих је био много већи.

— Ухваћени највештијиештански обијачи каса. Престоничка полиција успела је да ухапси Ахера Јожефа, Кечери Јаноша и Кадара Лајоша као и два њихова малолетна друга, који су за последњу годину дана извршили читав низ обијања каса у престоници. Најчувенији подвиг ове обијачке банде био је кад су обили касу у продавници лозова у средишту престонице. Лоповска дружина чувала је своје алате за обијање у једној гробници на гробљу поред Керепеши ута. Сви обијачи признали су своја недела. Полиција је ухапсила и њихове многобројне јатаке.

Пореско звање сл. кр. града Ујвидека Бр. 17437/1942.

Позив

Градско пореско звање упозорује пореске дужнике **који нису исплатили дугујући општи порез** (скупни порез, државни за Делвидек и градски прирез) **да ће ствари које су заплењене али остављене код власника на чувању** после претходног извештаја бити пренесене у просторије где ће се извршити **продаја на лицитацији.**

Градско пореско звање упозорује дужнике да ће уколико не би били код куће у одређено време, а примали су извештај да ће се доћи по ствари, њихов стан бити отворен у присуству власти на основу постојећих законских прописа.

Ујвидек, 18 септембар 1942.

Градско пореско звање.

Градоначелник сл. кр. града Ујвидека
Бр. 39663/1942.

ОБЈАВА

Пошто је престала свињска куга на територији града, која је утврђена 12 априла ове године, то овим стављам ван снаге мере које су њеном појавом биле одређене.

Ујвидек, 16 септембар 1942.

д-р витез Нађ Миклош, с. р.
градоначелник.

Градоначелник сл. кр. града Ујвидека
Бр. 39477/1942.

ОБЈАВА

Пошто је на територији града престала шуга, која је констатована 20 марта о. г., то овим стављам ван снаге мере које су биле предузете ради њеног угушења.

Ујвидек, 16 септембар 1942.

д-р витез Нађ Миклош, с. р.
градоначелник.

— Проширен систем купона за обућу у Немачкој. Из Берлина се јавља: У Немачкој су се до сада извесне врсте обуће могле слободно куповати. Тако, на пример, није била потребна упутница за ципеле са дрвеним ђоном, гимнастичке и сламне ципеле. Међутим, према најновијој наредби, предвиђа се убудуће да се све врсте ципела у Немачкој могу набављати само на основу купона. Једини изузетак чиниће и даље дрвене радничке ципеле.

Лепота

је највећа одлика жене, којом она одолева свакој сили. Ако хоћете да будете и останете

ЛЕПИ, СВЕЖИ И ПРИВЛАЧНИ

негујте Ваше лице и тело са козметичким препаратима **ЗОРА** који су састављени из неутралних и нешкодљивих састојака.

1487

Привредне вести

= Мађарско-шведска измена робе. У Стокхолму су довршени преговори између мађарских и шведских делегата о измени робе. Године 1941, Мађарска је извезла у Шведску робе за 17,4 мил. пенга, а увезла из Шведске робе за 14,6 мил. Сада проширени контингент осигурава Шведској увоз разних пољопривредних производа, махунастог биља, живине и конзерви, док ће Мађарска увести из Шведске важне сировине: гвоздену руду, челик, целулозу, хартију, а и разне готове машинске делове.

= Попис свиња у Мађарској. Звање за јавно снабдевање саопштава да наређени попис бројног стања свињских грла не значи њихово реквирирање, већ има за циљ једино да звање добије орientацију у погледу това, снабдевања храном и производње масти, ради јединствене расподеле масти на целој територији државе. Звање за јавно снабдевање позива пољопривреднике који држе и тове свиње да, ради постизавања горњег циља, буду у повећаној мери на помоћи за даље настављање одгоја и товљења. (МТИ)

= Премије за семе за сетву у Бугарској. Бугарско министарство пољопривреде ставило је на расположење Дирекцији за откуп и извоз житарица нових 4 милиона лева, за исплату награда за побољшано семе житарица и уљарица.

= Коме се имају упућивати понуде за откуп ливадског сена. У вези са нашим ранијим извештајем о пријави ливадског сена властима за откуп, пољопривредно удружење Бачбодрошке жупаније у Зомбору извештава да залихе испод 100 мтц. треба до 21 о. м. пријавити надлежном општинском поглаварству, док количине веће од 100 мтц. ваља, у препорученом писму, пријавити Савезу пољопривредника.

= Мађарски коњи за Швајцарску. Од 15 до 21 септембра посебна комисија из Швајцарске обавља у Каши, Унгвару, Кираљхелмецу и околини куповину коња.

= Изложба и сајам воћа у Будапешти. Од 3 до 12 октобра одржаће се у престоници изложба и сајам воћа. Ова приредба даће произвођачима прилике да покажу своје продукте, а трговцима да обаве погодне куповине. У интересу је произвођача да изложе само пробран, допадљив материјал, пошто ће понуда, по свима изгледима, бити обилата.

= Пријава пољопривредног семена. Према наређењу Министра за јавно снабдевање, сваки трговац који се бави продајом семена пасуља, грашка, горке лупине (вучјег боба), хељде, мака, проје или сирка, дужан је пријавити сву залиху којом располаже. Ова роба се, на основу наређења Мин. за јавно снабдевање, бр. 109900/1942, од 9 септембра 1942, налази под секвестром.

ЛУДВИГ I И ЕНГЛЕСКИ ЛОРД

Лудвиг I, баварски краљ, био је врло широкогруд у давању дозволе за риболов у језеру Тегерн. Но, с временом се онде накупило толико пецароша да краљ није више несметано могао да борави онде, па су молбе за ловљење рибе отада одбијане.

Један енглески лорд, при своме боравку у Баварској, држао је да ће се с њиме извесно начинити изузетак, па је поднео молбу за дозволу риболова.

Краљ Лудвиг написао је на молби својеручно:

»Језеро Тегерн лежи у Баварској, и сем тога има бистру воду. Ја држим да Енглези боље пецају у Океану, тамо је више места, а они и радије лове у — мутној води«.

*

БЕГАС ОБЈАШЊАВА ЕСТЕТИЧАРУ...

Немачки вајар Рајнхолд Бегас био је изразит непријатељ естетичких теорија и фразирања, а имао је тим више здравог хумора. Једаред га посети неки познаник који надугачко почне пред вајарем да распреда своје естетичке назоре и схватања уметничке технике, па најзад Бегасу постави питање:

— Ако смем да запитам, уважени маестро, какав је стварно унутрашњи програм и идеја водиља ваше уметности? Шта ви, у суштини, желите са својим сликама?

— Шта желим са својим сликама? — рече, смешећи се, Бегас, којем је занесени естета већ почео бивати досадан. — Шта желим са својим сликама? Па — желим да их продам!

*

ШУМАН И БРОЈ 13

Роберт Шуман био је позван на једну вечеру, но иако су већ сви гости били на окупу, никако да се седа за сто. Један од гостију приступи Шуману, па му рече тихо:

— Знате ли зашто се још не седа? Један од позваних гостију отказао је, па нас је сада тринаест.

— Да, знам... — примети Шуман

— ... И зато што нас је тринаест. Чујем да захтева некакав сујеверни тикван да не започне вече док неко не оде или не дође...

— Знам... знам... — упаде у реч мало збуњени Шуман. — Ја сам, наиме, тај тикван...

*

МЕРИКЕ И ЊЕГОВЕ ЖИВОТИЊЕ

Едуард Мерике био је велик пријатељ животиња, и на своме имању у Клеверсулцбаху држао је све могуће животиње, — псе, мачке, морску прасад, разне рибе и птице, и уживао у њима. Само их је груписао и класификовао на следећи необичан начин: 1. животиње које само певају; 2. животиње које само смрде; 3. животиње које певају а уједно и смрде; и 4. животиње које нити певају нити смрде.

*

ДВА ИСТОРИСКА ДЕБЕЉКА

Војвода од Омона, који је живео за време краља Луја XIV, био је необично дебео човек. Сличних димензија био је и његов нећак, гроф Вивон, тако да су обојица били на двору краљевом предмет шале и завитлавања.

Једном, краљ примети војводи:

— Та ви сте се, војводо, опет страшно угојили! Кажу да се мало крећете, па сте зато најдебљи човек на моме двору.

— Протестујем, Величанство, — одговори војвода, — ја се баш много крећем; ето сваки дан се бар трипут окренем око свога нећака!

Чај из домаћег лишћа

Правог руског или кинеског чаја давно већ нема, а укусу и квалитету чајних мешавина, какве се сад могу купити из домаћих биљака, често врло много недостаје. Ту је онда много боље сам себи саставити какву ароматичну чајну смесу.

Јагода

Најбоље временско доба за брање листића за чајну смесу јесте касно по подне, никако не јутро, кад још има росе на биљкама, или кад пада киша, или у доба највеће поподневне жеге. Скупљајмо здраве листиће са дивљих купина, малина, јагода и боровница; подесно је и лишће лазаркиња и других рибизла. Листиће са биљке сваке врсте скупљајмо посебно, и пошто их осушимо, смешајмо их у подесном размеру.

Купина

Листиће сушимо у хладу, на неком прозрачном месту, најбоље на белим, чистим лименим тањирима — тепсијама —, на чистим дасама, на танком жичаном плетиву или тканини (»тилу«) коју сами разапнемо на стари оквир од слике, или од прикуцаних летава. Ако је време хладно и кишовито, онда сушимо лишће полако, чешће га преврћући, у лако загрејаноме рерну од штедњака (шпорета), али овај оставимо отворен. Но ни у којем случају лишће не сме да почне плесниветн.

Малина

Кад се листићи потпуно осуше, истрљајмо их рукама — опет сваку сорту за себе —, и онда саставимо мешавину коју желимо. Добра је мешавина: 300 грама лишћа од јагода, 300 грама лишћа од купине, 200 грама од малине и 50 до 100 грама лишћа од лазаркиње или боровице. Смесу оставимо да стоји у посудама од стакла или порцелана, које се могу чврсто затворити. Чај справљајмо на исти начин као и прави чај: прелијемо листиће врелом водом, пустимо да постоји око 7 минута, и процедимо, па је напитак готов.

Шипак

Још ћемо овде упозорити на један врло укусан и добар чај. Кад с јесени сазрева шипак, те справљамо од њега пекмез, обилат у витаминима, онда скупимо зрневље, проперемо га, осушимо и оставимо у стакленку. Пре но што скувамо од тога чај, зрневље омекшајмо, затим 10 минута прокувајмо. Такав чај има врло фини укус, мирише на ванилу и даје напитак нежно ружичасте боје.

Ш.

Каква сетва, таква жетва!

Примењујте само беспрекорно семе

Јесења сетва, пре свега сетва пшенице, стоји на прагу. Одлучна је за нови жетвени принос пре свега: употреба беспрекорног семена за сетву. Јер, шта вреди ако је сељак своју њиву брижљиво спремио за сетву, ако се и применом подесног вештачког гњојива постарао за потребне количине лако пријемљивих хранива у земљишту, и ако је, најзад, и саму сетву обавио благовремено и тачно, — шта вреди све то, ако он затим засеје њиву рђаво прочишћеним, незапрашеним семеном, моћа још и какве лоше сорте; — дакле, семеном које није у стању да беспрекорном обрадом земље, обилним гнојењем итд. проузроковане повољне услове рашћења потпуно искористи, и плати их високим приносима?

У овој ратној јесени 1942, сетва мора да се обави под ознаком: **употребљавајмо само најбоље семе!**

Разлози за тај захтев очигледни су, јер:

1. високе приносе, без повишених издатака, донеће нам њива само онда ако је засејемо сортом која одговара клими, земљишту, приликама сељачкога газдинства, па и захтевима тржишта;

2. **само чисто, здраво семе, ваљане клијавости**, где нема покрханог или исклијалог зрневља и опасних коровских семења, даће ваљану жетву и високе приносе по кат. јутру, уз истовремено малене радне трошкове;

3. само са опробаним средствима која поуздано делују, на пр., суво запрашено семе заштићено је од болести, боље ваљано, и даје обилан род добре каквоће;

4. само примена беспрекорног семена делује на појевтињену производњу.

Данас не смемо себи дозволити раскош и лакомисленост да засејемо своју њиву слабовредносном сортом и лошим, незапрашеним семеном. Сврха мора бити: повишени приноси по јутру, и побољшање квалитета! А у томе баш припомаже сељаку примена добро прочишћеног семена признате ваљане сорте.

Ш.

*

СИТНИЦЕ ЗА ДОМАЋИНСТВО

У топле дане, кобасице, летња салама и сл. лако добије сиву боју, а засечена страна се брзо исуши. То можемо спречити ако засечену страну премажемо танким слојем масти. — Рибу у лето по могућству што пре потрошити. Морамо ли је дуже држати пресну, увијмо је у марамицу натопљену сирћетом. Остатке рибљих јестива потрошити истог дана, јер се риба врло брзо квари. — Говеђе месо и дивљач ставити у млеко од маслаца, свињско месо посолити. — Сир увити у хартију од пергамента, и обмочити влажном крпом. Салата се, увијена у влажну хартију или мараму, једно време може одржати свежа.

Исхрана свиња сувом и влажном храном

Огледи са исхраном месних свиња посведочили су да је назимад до 50 кг. живе ваге најбоље хранити насуво, а свиње од 50 кг. надаље влажном храном. При огледима се, наиме, показало да свиње испод 50 кг. при сувој исхрани добија, просечно, дневно скоро 500 гр. у тежини, при исхрани кашастом храном пак само нешто преко 400 гр. Када пак свиње пређу границу од 50 кг. тежине, онда свиње храњене влажном, кашастом храном — према обављеним огледима — добијају у тежини за 10% више него оне које су трошиле суву храну, иако су ове последње добијале оброк за 10% већи.

Ти резултати се слажу са посматрањима одгајивача свиња утолико што ови сматрају — дабоме, претпостављајући по маси и по квалитету свагда исту исхрану — да боље резултате постизавају час при сувој час при влажној исхрани. Могуће да је узрок тим разноврсним успесима при исхрани то, да је сува исхрана код млађих свиња бољи облик исхране, а влажна исхрана боља код старијих грла. Ваља, дакле, правило да гласи: не влажна или сува исхрана, него влажна и сува исхрана.

Ш.

*

ТЕШКОЋЕ ОКО УНОВЧЕЊА ОВОГОДИШЊЕГ ХМЕЉА

Приликом уновчавања овогодишњег хмеља, који је како по квалитету, тако и по квантитету 85% првокласан, а код 926 чланова Удружења бачванских одгајивача хмеља има око 2.500 кв., настале су потешкоће, јер домаће пиваре још не знају колику ће им количину јечма или другог биља одредити министарство за снабдевање, те још не могу да купују хмељ.

Ово стање искоришћавају поједини трговци хмељом на тај начин што покушавају да купе првокласан хмељ као другокласан, а тиме су погођени највише они одгајивачи хмеља којима су новци тренутно потребни.

Претседник удружења г. Павле Пачок из Петроваца са г. Миланом Харминцом из Будапеште, — који у престоници стално заступа интересе чланова удружења — код надлежних власти учинили су све потребне кораке да се питање контингента јечма за пиваре што пре реши.

Купујте вино, ракију, рум и ликере само код
ХАРШАГИ ЛОВРЕ
трговца вина и ракије на велико и мало
УЈВИДЕК, Мусолини 7, Тел. 41-88
јер има првокласну робу 1178

Градоначелник сл. кр. града Ујвидека
Бр. 40452/1942. Адм.

Објава

У смислу наредбе број 241.500/1941 Ф. М. има се калемити против беснила свако псето које је навршило три месеца, а није калемљено у току једне године.

Калемљење паса против беснила на територији града одржаће се дана 10, 12, 13, 14 и 15 октобра на местима која ће бити накнадно објављена. Такса за калемљење износи 1.50 пенга. Они који желе да своје псе калеме код куће, дужни су да то дописницом пријаве М. кр. градском ветеринару: Ујвидек, поштански фах 334. У овом случају странка поред таксе за калемљење треба да плати фијакерину и уобичајену визиту.

Ујвидек, 18 септембар 1942.

Градоначелник.

ШАХ

КОНАЧНИЦА БР. 11
— Од А. Троицког —

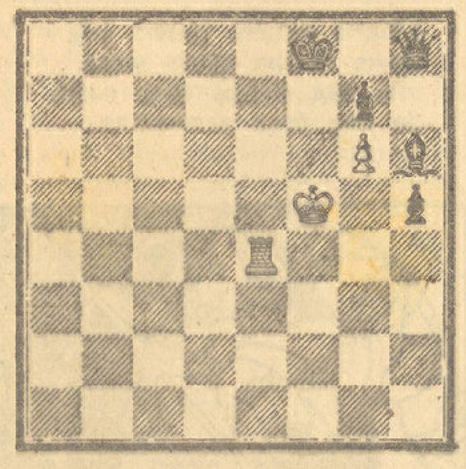

Бели вуче и ремизира

Beli: Kf5; Te4; Pg6.
Crni: Kf8; Dh8; Lh6; Pg7, h5.

Услед скученог положаја црне краљице, бели успева да већ у три потеза иефорсирано постигне нерешен резултат.

*

Решење коначчнице бр. 10:

1. Se4—f2, Kd3—c4; 2. Sf2—g4, Th6—h8; 3. Sg4—e5†, Kc4—c5; 4. Sf6—d7†, Kc5—d5; 5. Se5—f7 i dobiva top.

*

ТУРНИР ЗА ПРВЕНСТВО ЕВРОПЕ У МИНХЕНУ

У уторак, 15 о. м., отпочела је у Минхену, староме средишту немачке уметности, велика међународна шаховска утакмица за шампионат Европе, као приредба немачког шаховског савеза.

Одигравају се паралелно две утакмице: главни турнир **А**, у којем се међународни велемајстори и мајстори високог ранга такмиче за титулу првака Европе, и турнир **Б**, чији први победилац стиче право да учествује у идућем европском турниру.

Учесници **А** турнира су: првак света **д-р Аљехин**, затим велемајстори и вештаци: **Керес** (Естонија), **Штолц** и **Лендин** (Шведска), **Богољубов**, **Шмит**, **Јунге** и **Рихтер** (Немачка), **Барца** (Мађарска), **Наполитано** (Италија), **Фолтис** (Протекторат) и **Рабар** (Хрватска).

У турниру **Б** заступљене су, пробраним играчима, Швајцарска, Данска, Словачка, Пољска ген. гувернман, Румунија, Норвешка, Финска и Мађарска.

У овој гигантској борби за палму Европе очекује се, дабоме, у првом реду да ће првак света д-р Аљехин поново посведочити да своју титулу још увек с правом носи, тим пре што је и детос, у Салцбургу, показао да је још »онај старац«, и да му за коначни триумф не смета ни рђав старт. Од Естонца Кереса очекује се, свакако, много. Очекује се да ће и друга славна имена — остати славна. Богољубов ће, свакако, гледати да поправи свој неуспех у Салцбургу. У младог немачког вештака Јунгеа полажу се најлепше наде. О мађарском вештаку Барци круже добри гласови. Свакако, шаховски свет ће имати прилике да прати занимљиву борбу, која ће — о томе не треба сумњати — донети у своме току и по које веће изненађење.

Резултати првог круга

Сензација првог круга била је победа италијанског шампиона **Наполитана** над Швајцарцем Штолцом, који се био упустио у пуну шанса али тешку комбинацију, па је рђаво рачунао. **Богољубов**, као први, одлично је искористио неповољно отворење Релштаба, и добио. Првак света **д-р Аљехин** одличном игром победио је Мађара Барцу. **Керес** је тукао Хрвата Рабара. Млади Немац **Јунге** довољно је стајао са Рохацеком, али је у коначници начинио више грешака, те изгубио. Парлија **Рихтер—Фолтис прекинута је.**

Нафта — насушни хлеб рата

Путем спроводних цеви, свакодневно се одашиље нафта у количини од стотину железничких возова

Нафта се оправдано зове „насушни хлеб рата", пошто на темељу њених прерађевина функционише сва ратна моторизација. Износимо овде — према немачком часопису „Дас Рајх" — неколико података о практичноме значају изградње спроводних цеви за транспорт петролејског уља, и њиховом радном капацитету.

Све и ако се једно велико петролејско поље налази непосредно уз железничку пругу, ипак је одашиљање производа спроводним цевима, упркос њихове скупоће, јевтиније услед великог радног капацитета: један уређај те врсте, осредње јачине, може на сат да спроведе око 2000 тона нафте, што чини дневно 40 до 50 хиљада тона. Један железнички вагон, међутим, као што знамо, прима свега 10 тона, дакле за транспорт гореспоменуте количине потребно је 4000 до 5000 вагона, или 80 до 100 железничких возова са по стотину осовина. Одашиљање путем железнице изађе много скупље још и стога што возови по правилу морају да се врате празни, без икакве робе к петролејским пољима. Јасно је, дакле, зашто се велика производна подручја нафте цевима везују за центре промета, и да се велике своте за то издате добро укамаћују.

ЧЕЛИЧНЕ ЦЕВИ МОРАЈУ СЕ ПОНЕКАД И ЗАГРЕВАТИ

Изградња система цеви за одвођење ирачког петролеја на обалу Средоземног Мора стајала је око 10 милиона фунти стерлинга. Укупна дужина тих цеви, од Киркука у Хадиту, па одатле у Триполис, и затим у Хаифу, износи 1619 км, а 260 км износе уз то, двоструке цеви.

Цеви за спровођење петролејског уља, по правилу, сачињене су од челика, 15 до 30 см у просеку, и да би биле заштићене, иду кроз земљу. Нафта се у њих утискива или путем уређаја за пумпање, или пак непосредно из извора, или из резервоара, притиском од 5 до 6 атмосфере. Тим путем иде онда нафта или до рафинерије, где се одмах прерађује, или пак до прве станице за претовар, одакле се даље одашиље железничким или пловним путем. Понеке цеви морају још бити подешене и за загревање, да би се уље одржало у течном стању. То је потребно ако су производна поља у хладној клими, или ако је добивени материјал превише густ. Тако се, нпр., мексиканска нафта, услед своје велике густоће, не може спроводити путем цеви без загревања.

ЗА ИЗГРАДЊУ ЦЕВИ ПОТРЕБАН ЈЕ ОГРОМАН РАД

Колики је огроман рад потребан за изградњу петролејских цеви, нека покаже пример ирачки: овде је за ту изградњу утрошено 7.6 милиона радних дана, и 36 милиона тона материала. За стапање (швајсовање) цеви, које је спроведено електричним путем, требало је 177 шавова. При првој проби притиска показала су се лака оштећења свега на три места. Тиме је створено једно технички доиста мајсторско дело.

Сличних спроводних цеви има и у другим државама са великим уљаним пољима, а слабо развијеном саобраћајном мрежом. Тако су тим путем спојени, напр., руски извори нафте од Бакуа, на Касписком језеру, па до Батума, на Црном мору, са циљем да се транспортовање нафте укључи у јевтин поморски пут. Чак и Француска, која саобраћајно-политички стоји сасвим на висини, пре рата је имала намеру да изгради цеви од својих поља нафте на западу, па до источне границе, да би у случају рата олакшала себи снабдевање нафтом.

У Сједињеним Државама намерава се, ради повишења потрошње уља на средњем западу, са изградњом цеви од Вудривера у држави Илионоис до источне обале. На томе месту се сучељавају већ разне спроводне цеви, али њихов капацитет није довољно искоришћен, те би тек нове, допунске спојне цеви у дужини од 203 енглеске миље, омогућиле да се градови Толедо, Цинцинати, Питсбург, као и источна обалска места снабдевају дневно са преко 50.000 буради петролеја.

Замрачени Хонолулу — напустио свирку, фрулу...

Некад идилично безбрижна, Хавајска острва данас осећају пуну строгост закона

Идилично стање Хавајских острва, толико пута опеваних од песника и туриста, изменила је данас строгост закона. Власти доносе строга наређења и предузимају разне озбиљне мере за дисциплиновање становника-урођеника и њихово држање у запту. Урођеници се наиме, само с устезањем и противљењем покоравају изузетним мерама, и у првом реду често долазе са властима у сукоб због наредаба о замрачивању.

Замрачивање су умели да одомаће у Хонолулу, највећем граду Хавајских острва, тек више месеци после избијања рата. Услед прекршавања наредаба о замрачивању многобројни урођеници су већ дошли пред ратни суд.

КАЖЊАВАЊЕ — ТРАНСФУЗИЈОМ КРВИ...

Војни суд у Хонолулу доноси при таквим преступима особене пресуде. Једног оптуженика, на пример, — као што пише „Сет Жур" —, суд је обвезао да даде 40 кубних центиметара своје крви за трансфузије у војној болници. Другог неког оптуженика, суд је осудио да купи известан број обвезница за националну одбрану.

Те пресуде, међутим, нису донеле жељени резултат, на што је ратни суд почео да примењује и оштрије казне, оне исте које су заведене и код нас: затвор и робију. Тек под утиском ових казни урођеници су се почели привикавати дисциплини замрачивања и прилагођавати се ратној ситуацији.

ПАЗАР „У ЗНОЈУ ЛИЦА..."

Данас су и гласовите хавајске ноћи, пуне живота, чежњивих песама и меланхоличне музике, постале тихе и трезне. Увече се затварају сви забавни локали и биоскопи. Увече у шест затварају се и трговине. Та је наредба осетно погодила нарочито домаћице, које су сад приморане да обављају своје куповине при жаркоме дневном сунцу.

Војно суђење простире се, међутим, не само на уходе и преступнике наредаба о замрачењу, него и на — коцкаре. Јер хавајски урођеници, без обзира на друштвени положај и сталешке разлике, сви од реда су страсни коцкари, као и Кинези. Они који „зараде паре" при дозвољеним коцкарским играма, обавезни су да своје добитке — дају Црвеном крсту, што је, дабогме, знатно ослабило коцкарске страсти. Нарочито војне власти строго контролишу игру покер.

УЛОЗИ ЗА ШТЕДЊУ — ЗАКОНСКА ОБАВЕЗА

И у финансиском погледу су хавајске власти издале строга наређења. Већу своту новаца не сме код себе нико да задржава, него је обавезан да новац уложи у банку на текући рачун. Откако је издата ова наредба, стање улога је повећано са шест милиона долара. Имућнији Хавајци труде се да се прилагоде ратним околностима, те првенствено граде склоништа против ваздушног напада.

Измењен је и школски наставни план. Избрисан је предмет који је досад био обавезан: учење јапанског језика. Школа се завршава по подне раније, да би деца била већ код куће кад наступи сумрак.

Уметничко штоповање одела
МАРИЋ
штопује све врсте штофова и платна: прегорело, поцепано, расечено, од мољаца нагрижено, код превртања одела, џепови, као и поправку старих одела.
Штопера МАРИЋ
Левента ул 6 III (преко од Лојда)
1443

ШТОГОД ОН УРАДИ НЕ ВАЉА

Био један невешт и лењ младић. Није волео радити а хтео је да лепо и удобно живи. Иметак који је од оца наследио полако је трошио. Његови суседи су видели да ће он, због нерада, пропасти. Саветовали су га да оде до једног паметног човека, па да га запита шта да ради. Невештко, јер тако се он звао, прихвати савет и отиде код неког деда-Кузмана, чак у треће село, за кога је чуо да је веома паметан. Каже деда-Кузману да је дошао на савет, јер ето потрошиће имање, па како ће онда живети. Старац му каже да мора радити. А он опет изјави, да је и сувише лењ за тежак сељачки посао.

— А ти тргуј, промећи се! — рече му деда.

Обрадован, дође Невештко кући. Сад ћу трговати, — мислио је он, па ће све добро бити. Тражио је шта би могао продати, док напослетку узе стару секиру и однесе на вашар да је прода. Секира је била тупа и зарђана, нико није хтео ни да је погледа. Љутио се Невештко на људе и напослетку се сети; оде па понуди секиру у замену трговцу за једну гладалицу, јер је мислио да њоме наоштри секиру. Радовао се што је тако добро пазарио, добио је гладалицу. Када се вратио са вашара кући онда се тек сетио да му гладалица не треба, јер сада нема шта њоме да оштри. Много се љутио на старог деда-Кузмана. Напослетку се реши да прода гладалицу. Оде на вашар, али гладалицу није хтео нико да купи. Сви су говорили шта ће нам гладалица без водира. Невештко је мислио, имају људи право, те оде и промене гладалицу за водир. Сада је имао водир али није имао у њега шта метнути. Љутит не сву меру, оде деда-Кузману да га изгрди за његов савет.

Када је старцу испричао своју трговину и прометање, овај се насмеја и упита га:

— Како се ти зовеш, синко?

— Невештко, — рече младић.

— Е, од невештог и гора плаче, — одговори старац и залупи му врата пред носом.

Б.

Стари храст

У ШУМИ НАЈЛЕПШИ,
ОД СВЕГ ДРВЉА ВЕЋИ,
ШИРИ СВОЈУ ВЛАСТ
СТОГОДИШЊАК ХРАСТ.

ДЕБЛО МУ ШИРОКО
НАРАСЛО ВИСОКО,
РАШИРИО ГРАНЕ
СТАРАЦ НА СВЕ СТРАНЕ.

ПОДИГАО КРУНУ,
ЗЕЛЕНУ И ПУНУ,
НЕБУ ПОД ОБЛАК
У ПЛАВЕТНИ ЗРАК.

И ДОК ВИХОР ХУЧИ
ПУН ЗЛОБЕ И ЖУЧИ,
МИРНО СТОЈИ ХРАСТ
СВОЈ ШУМИ НА ЧАСТ.

БАТА

КУМОВА ПОМОЋ

Злопатила се удовица Мара са своје четворо деце више но ма која друга сиротиња у селу. Најстарији јој син Гојко још не беше завршио ни петнаесту годину, а већ је морао да замењује домаћина кући. Жалост би обузела сваког који га види како се, онако слаб и невешт, мучи на орању поред мршавих кравица које су једва вукле плуг, или кад пође у шуму по дрва и у воденицу по брашно. А још жалоснија су била млађа деца, бледуњава због слабе хране и онако бедно одевена у већ дотрајалу одећу и обућу. Па док беше топло време, и Боже помози! Али кад с јесени окиша, зло настаде још веће...

Но поред све сиротиње и беде Мара беше за чудо поносита и не допушташе да је ма ко сажаљева и помаже. Више пута суседи су покушавали да јој пруже понешто од јела и старе одеће за децу, али је она то увек враћала, говорећи:

— Хвала, не треба, јер нисмо просјаци!

Ни од самог кума-Јове није хтела ништа да прими. И њему би често говорила:

— Нећу да се деца уче милостињи, куме! Нека се још мало помуче, док ми Гојко ојача, па ће онда свима бити лакше.

Али је куму било много жао деце, особито малог Стевана, који је у школу ишао бос или у тако подераним опанцима, да су му ноге за време кише увек биле мокре. Стога је непрестано премишљао како би бар њему помогао, а да се Мара не противи и да га не одбија као до сада. Напослетку смисли, па оде у оближњу варошицу газда-Пери опанчару, и исприча му све о Маринoј сиротињи и њеном претераном поносу. На крају извади 20 пенга и рече:

— За ове паре подај Мари добре опанчиће које буде изабрала. А ја ћу јој испричати како ти дајеш нове опанке за неколико пари старих опанака, па ће ти она такве опанке и донети у замену за ове што сам јој ја купио.

— Ха-ха-ха! — насмеја се газда-Пера. — Дакле, да подвалимо куми-Мари!

— Да јој тако помогнемо, кад се већ друкчије не може! — одговори кум-Јова.

После овог договора, кум-Јова сврши још нека посла у варошици, па пође натраг у село. Успут сврати у кућу Марину и, пошто се поздравише и мало поразговорише, он је упита:

— Бога ти, кумо, имаш ли каквих старих и поцепаних опанака или си можда све бацила на ђубре?

— Богме, куме, нема код мене ништа на бацање, него се чува док траје и последњег парчета! Тако чувам и неке поцепане опанке мога покојног Марка, па њима крпим деци обућу. А што ме то питаш?

— Ама, рече ми ономад газда-Пера у вароши да је данас у ратно доба таква оскудица у кожи, да се и за старе опанке може узети леп новац, јер се све то носи у фабрику и тамо се од старе коже прави нова. Па ми рече да му донесем све старе опанке које имам, а он ће ми за то или платити или пак дати нове опанке. Па зато свратих и код тебе да кажем, те ако имаш, пожури, и однеси што пре, док свет није навалио!

— Е, баш ти хвала, куме! Однећу још ујутру, јер ми је Стеван и тако већ обосио, а у школу се мора ићи и по зими...

Кум-Јова се после тога опрости и оде, а Мара једва сачека јутро, па покупи неколико пари већ сасвим неупотребљивих, старих опанака, и однесе их газда-Пери. Овај прими Мару озбиљно и пријатељски, а како и сам беше добра срца, даде сиротици, поред оних опанака што их је кум-Јова купио, још један пар који Мара изабра. А она сва срећна и задовољна, не слутећи ништа, захвали газда-Пери и врати се кући да обрадује своју децу.

Чика Веца

РОТКВА И МЕД

Хвалила се ротква: „Кога боли грло,
За тога сам с медом ја одлична врло!“
А мед јој одврати: „Кога грло гребе
Мед је за тог врло добар и без тебе!“

Из овога, децо поука је вама:
Не хвал'те се никад туђим врлинама!

БРАЦА ЖАРКО

МРТВО ЛИШЋЕ

Ветар дува, лишће носи
И засипа њиме стазе,
А Милици малој жао
Да га људи ногом газе.

»Једно лишће умрло је!«
Каже нежна душа мала,
»Па кад видим како пада,
Ја бих брзо запланала...

Зато нека бар у врту
Мртво лишће има мира,
Јер када га склоним с пута,
Неће нико да га дира!«

Ветар дува, носи лишће,
А Милица брише стазе,
Да опало мртво лишће
Људи ногом не погазе.

ЧИКА ВЕЦА

Хроми сиромашак

Неки сиромашан човек, тешко храмајући, пролазио је, ослањајући се на штаку, поред школе, из које су баш излазила школска деца. Неки од дечака почеше се ругати сиромашку и исмејавати га како храмље. Он је мирно даље ишао својим путем, али по лицу му се видело да га тишти ова поруга.

У том учитељ, који је, изишавши из школе, видео цео призор, зовну натраг сву децу у разред, па им рече:

— Тај сиромашак, децо, остао је хром још давно, кад се ви нисте ни родили. У суседству моме избио је пожар. У кући која се запалила није било никога од старијих, сви су били на раду, само су остала два детета, тако ваших година. Та кућа је стајала усамљена, на крају села, и никога није било у близини. Мати је била децу закључала, те нису могла да изађу кад је пожар избио.

Тада наиђе туда тај сиромашак. Зачувши дреку деце, он се брзо попне и ускочи кроз прозор у собу, где је пламен већ захватио маха, али је још толико времена имао да оба детета спасе. При изласку, међутим, једна греда тако несрећно паде на њега, да је сломио ногу. Тако је остао хром за цео век. Да ли он заслужује, децо, поругу и исмевање?

— Не заслужује! — повикаше у глас деца. А они дечаци који су несрећнога а племенитог сиромашка малочас исмевали, разиђоше се постиђени.

Ж.

Загонетка
Бр. 21

Са Ч за ручком прво јело
Са Б тражи срце смело
Са Т ловцу уз одело.

Ж.

Биљанини козметички ОДГОВОРИ

Молим читатељке за мало стрпљења, јер књижице, поново дате у штампу, још нису готове. Чим буду готове биће достављене на сва послата писма.

Зорица. — Много ме весели ваш успех, али и надаље употребљавајте за ноћ Биљана хормон крем, а за дан Биљана крем од краставаца. Пре пудера лице добро умите, јер тада кожа није масна. Довољно је да крем на лицу остане 2—3 сата. Биљана препарате не шаљем поштом, те се обратите на парфимерију »Санитас«, Зомбор.

Мира, Ујвидек. — Пошто сте из Ујвидека, то је најбоље да дођете да вам лице лично прегледам, јер је тако најбоље и најлакше дати савет. Козметички савети и упутства су бесплатни. За чишћење лица добро је употребити 100 гр. непрокуваног млека измешаног са 3 гр. Кајзеровог боракса. Држати на хладном месту.

Лелица, Зомбор. — Узмите ¼ кг. липовог цвета, ¼ кг. камилице и 10 дека рузмариновог осушеног листа. Све добро измешати и усути у 1 литру врућуће воде, 2 јадаће кашике тог чаја. Лице намазати Биљана витамин кремом, који најбоље одговара вашим годинама, па парити лице на том чају. Кад зној капље са лица, парење је готово. Сад лице добро избрисати и истрљати комадићем леда или добро испљускати хладном водом. После тога се стави Биљана крем од бадемовог млека, лице се поново добро избрише и стави пудер. Тако поступите недељно двапут. Употребљавајте Биљана пудер, јер ако већ негујете лице добрим кремовима, потребно је да употребљавате и добар пудер, пошто је у противном читава нега без вредности.

Смиљка. — Свеже ољуштен краставац изрибати на ситне листиће и после три сата исцедити сок, томе додати алкохола, ружине водице, прокуваног млека и мало глицерина, те ћете добити савршену водицу за чишћење лица. Од свега можете узети једну меру. За ноћ и за дан употребљавајте Биљана амарилис крем, који најбоље одговара вашим годинама. Пре пудера крем сухом крпом добро избрисати са лица. Јавите се поново за 4—5 недеља.

Јелка, Сентамаш. — Чим књижице буду готове, послаћу вам их, јер сам адресиран коверат примила. Ако вам је лице масно, покушајте да се 8-10 дана свако вече умијете са прокуваним парадајзом. Неколико парадајза исећи на комадиће, прокувати, и са тако топлом чорбом лице добро истрљати, оставити на лицу 5—10 минута и онда се умити у топлој води без сапуна. Киселина коју садржи парадајз стеже поре на лицу, одузима масноћу и бели кожу. Према вашим годинама одредила бих вам за ноћ Биљана Хормон крем, а за дан Биљана крем од краставаца. Пре пудера дневни крем добро избрисати сухом крпом.

Нева. — Радује ме што сте лице тако лепо ишчистили и хвала на признању. Свакако је боље кад се лице прегледа увеличавајућим стаклом, јер се често не примети оно што козметичарка види. Сад кад је лице сасвим ишчишћено од пега и флека, што ће трајати још 3—4 недеље, онда ћете поново доћи по даља упутства за зиму.

Свака читатељка »Нове поште« има право на бесплатан преглед лица и козметичке савете и упутства ако дође лично. Ако се обраћа преко поште, треба да пошаље адресиран коверат са марком за одговор. Примам од 9—12 пре подне и од 3—6 после подне. **Биљана, Ујвидек, Андраши ул. бр. 2/I.**

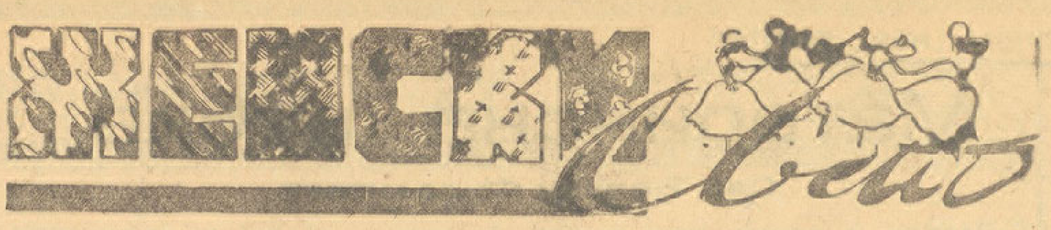

Јесење модне новости

За поподневне тоалете остаје црна боја најотменија

Код нових јесењих и зимских модела, првенствено за поподневне тоалете, преовлађује и даље црна боја као најотменија. Креатори моде, скоро сви од реда, труде се да у својим творевинама истакну женску линију. Цео крој, поглавито широке, у облику звона моделисане сукње, непрестано желе да подвуку женску љупкост.

Црна боја је, уосталом, врло благодарна: црна се хаљина може украшавати на све могуће начине, па и мењати, што је с обзиром на скупоћу данашње тканине од не малог значаја. Овогодишња јесења мода радо употребљава много металног везива, шљоке, квасле, »шујташ« и лисну орнаментику. На најновијим црним одећама види се много крзнених материја, које стоје делом припијене, делом пак овлаш, — свагда у циљу да се стас доведе до израза.

Овог лета много се расправљало о питању праве — вештачке — или природне линије рамена, и изгледа да је овде сад донесена одлука: природна линија рамена изгледа да је коначно победила. Засечени рукав, који се виђа на поподневним и вечерњим тоалетама, а и на пригодним блузама, извесно да је највише допринео да се потисну »права рамена«, тј. јастучићи. Можда не сасвим, пошто не делују све врсте тоалете једнако на сваки стас, те за мање лепа рамена остаје вештачко изравнат крој.

За кариране мустре показала мода све нове варијације. Сада, на домак јесени, шпотски живи вунени штофови изнова почињу да добијају привлачну снагу. За капуте и костиме, топлије одело и огртаче, нова мода има сваковрсне лепе и досетљиве предлоге. Кариране мустре имају то велико преимућство што се дају прерадити не само у тзв строго енглески облик кроја, него и у овлашне, звонасте форме, и уопште не стављају границе машти кројача моде. Лепо делује, на пр., када се на једнобојним капутима и костимима ивица орглице и малшета опточи уском кариранom пругом, или ако се жели живљи тон, порубити оно 10 цм. широк кариранu дометак.

Нова јесења мода донеси, несумњиво, укусне и елегантне творевине, које су уз то у знаку рационалности материјала.

КАКО ДА ВАМ НОГЕ БУДУ ЗДРАВЕ И ЛЕПЕ

Хигијена захтева од опште неге тела и старање о ногама. За негу ногу није потребно неко нарочито стручно знање. Свако од нас то може сам да спроведе. Потребно је на првом месту ноге прати двапута дневно, ујутру и увече, и то у топлој сапуњавој води, са мало кухињске соли и стипсе. После прања, добро их истрљати колоњском водом или алкохолом, па потом осушити. Нарочито добро избрисати и осушити места између прстију, јер ако ту кожа остане влажна, услед осетљивости брзо напукне и боли. За очвршћавање зглобова и омекшање коже, добро је цела стопала мазати неким хранљивим кремом. Пре неког напорног пешачења ноге намазати вазелином. Дневно мењање по један пар чарапа и не носити никад тесне ципеле. Ако се будете придржавали ових правила, ноге ће вам увек бити здраве, отпорне и лепе.

Шта да кувамо?

НЕДЕЉА. Ручак: супа од поршуна, пилећи паприкаш са ваљушцима, гибаница са сиром. **Вечера:** барен језик, липтовски сир, зелена паприка, воће.

ПОНЕДЕЉАК. Ручак: супа од целера, пуњене говеђе шницле, вариво од тикве, кукуруз. **Вечера:** пирјанац са гљивама, крастаци, мешан компот.

УТОРАК. Ручак: чорба од пасуља, макароне са сиром. **Вечера:** пуњене патлџани, рестован кромпир, воће.

ОРЕДА. Ручак: супа од зеленог грашка, спанаћ, пофезне од хлеба царске мрвице (»шмарн«). **Вечера:** пржена цитерица, пире од кромпира, салата од краставаца, воће.

ЧЕТВРТАК. Ручак: сарма, лепиња са шљивама. **Вечера:** најгала с паприком, сир, ротквице.

ПЕТАК. Ручак: супа од гљива, резанци с пенивом. **Вечера:** пржен телећи мозак, салата од кромпира, воће.

СУБОТА. Ручак: чорба од патлџана, пуњен ћеф. **Вечера:** вирпле са луком, диња.

Бесплатан купон бр. 27 за преглед лица и одговор

ИНФЕКЦИЈА КОД КИЈАВИЦЕ

Хигијенски услови су веома важни

Немачки научник и лекар д-р Герг Карлс, који је вршио занимљиве практичне опите са људима оболелим од кијавице, у намери да се увери како се стиче кијавица, експериментисао је са многим здравим и болесним људима.

Д-р Карлс је узео слабе, уморне, нервозне, али иначе сасвим здраве људе, погоршао је хигијенске услове у заједничкој соби у којима су заједно данима живела болесна и здрава лица, а резултат је сада био сасвим друкчији: сва здрава лица добила су кијавицу, већ другог или трећег дана заједничког боравка у соби!

Даљи опити д-р Карлса сасвим су потврдили ново правило о стицању кијавице. То доводи до закључка да инфекција код кијавице ипак не игра најважнију улогу при њеном преношењу и ширењу, па сигурно не игра главну улогу ни приликом преношења других инфективних болести назеба, као што су грип, запаљење плућа, итд.

Изгледа да на изазивање и ширење болести назеба, у првом реду кијавице, утичу и многи хигијенски услови средине у којој човек живи, као и његова телесна конструкција, лична диспозиција, слабост тела, нервоза, телесни умор.

Човек који живи срећнијим начином живота, строго одржава здравствене прописе и не замара се претераним радом, има далеко мање изгледа да се зарази кијавицом него човек који те услове није могао или није хтео да испуни.

Професор д-р Карлс се нада да ће помоћу нових опита успети да прође у неке до сада необјашњене тајне кијавице и других тешких и опасних болести назеба.

СНИМАЊЕ ФИЛМА »ВЕЛИКИ КРАЉ« ТРАЈАЛО ЈЕ ДВЕ ГОДИНЕ

У низу немачких историских филмова сада је довршен велики филм из живота Фридриха Великог, под насловом »Велики краљ«. Снимање је трајало равно две године. Пазило се да се и најситније јединости изнесу историски верно. Велике сцене битака и многобројне епизоде седмогодишњег рата одигравају се пред гледаоцом, а у средишту збивања је увек Фридрих Велики, којег игра Ото Гебир.

*

»СМЕЈ ЋЕ, БАЈАЦО...«

После успеха филма »Риголето«, у Италији се поново спрема један филм рађен по познатој опери, — овај пут Леонкавалов »Бајацо«, са Алидом Вали и гласовитим Бењамином Ђиљијем у главним улогама. При томе се труди да се начини прави филм, — музика биће донекле само пратња.

СИТНЕ ВЕСТИ ИЗ ВАШИНГТОНА, ДРУГОГ ХОЛИВУДА

Претседник њујоршке општине Ла Гвардија посетио је ових дана вашингтонски студио предузећа »Јунајтед Артист«, и са режисером Валтер Венгером присуствовао снимању једне сцене из пропагандистичког филма »Крила«. Режисер Венгер одвео је затим Ла Гвардију у друго одељење где је Јаша Хајрец, праћен оркестром, изводио виолински концерт пун виртуозних бравура. Том приликом претседник највећег града на свету видео је како се музика тонски снима.

*

Ових дана почето је у »Уфиним« атељеима у Темпелхофу снимање за нови филм »Вратићу се одмах«. Режију води д-р Петер Бернард Бројер; идеју и манускрипт дао је Ото Бернард Венглер, а важније улоге имају: Паула Клингер, Рудолф Плате и Урсула Граблеј.

Укрштене речи

Број 201

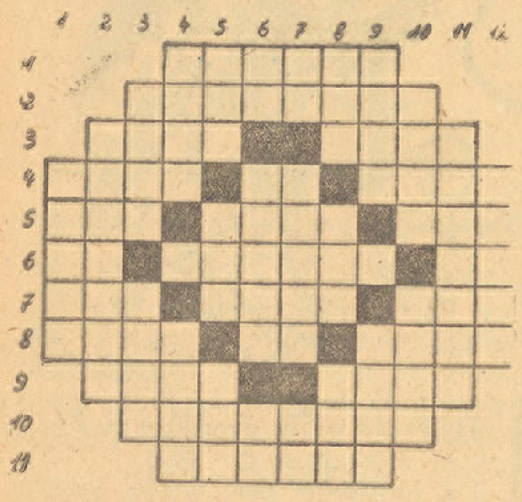

Водоравно: 1) Растави на једнаке делове. 2) Луксузан ауто. 3) Навија — љубимче. 4) Богиња уметности — река у Италији — женско име. 5) Учитељ — страно женско име — медикамент. 6) Слово латинице — трошак — иницијали српског кнеза. 7) Женско име — кантар — пиво (немачки). 8) Престоница Летоније — грчко слово — назив паробродских поморских друштава. 9) Запета — хрватски новац. 10) Номинална вредност. 11) Шаховски израз.

Усправно: 1) Оштроуман. 2) Трпилац. 3) Династија — игра код старих Грка. 4) Врста колача — сугласник — бог љубави. 5) Одмах (неправилно) — име (мађарски) — овамо. 6) Ти (немачки) — велика ватра — свршетак неправилних глагола у мађарском. 7) Ово (мађарски) — центар — предлог. 8) Притока Дрине — света (турски) — када. 9) Пркос — самогласник — прибор за пушење. 10) Уточиште — дадиља. 11) Мало крвност — једновремени звук неколико тонова.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Број 200

Водоравно: 1) Кап — лав. 2) Ономад — купола. 3) Сахат — п — Кипар. 4) Тај — кок — кор. 5) Ер — полар — В(идаковић) М(илован). 6) Маза — имати. 7) А — а — ата — а — а. 8) Урами — Алах. 9) Ив — точир — пе. 10) Тас — рат — Ерн(о) 11) Карас — р — особа. 12) А конто — укопан. 13) Лав — оха!

Усправно: 1) Кос — кал. 2) Анатема — Итака. 3) Похара — Уваров. 4) Мај — зар — сан. 5) Ат — па — ат — С(ава) Т(екелија). 6) Д — ко — Амор — о. 7) Политичар. 8) К — кама — ит — у. 9) У, к — Ра — ар — О(дак) К(рсто). 10) Пик — тал — Есо. 11) Лопови — апропо. 12) Аларм — Ахенбах. 13) Вар — Ана.

ПРИЧА „НОВЕ ПОШТЕ"

Материнска љубав

Сер Ђовани Фиорентино

У Напуљу је живела једна отмена дама, по имену госпа Корсина, удовица племенитога витеза месера Радондо дел Балко. По смрти мужевљевој остаде она са синчићем којег је звао Карло, и у свему био исти отац. Зато га је волела изнад свега и одлучи да га пошаље на студије у Болоњу, како би постао ваљан човек; па тако и учини. Даде му учитеља, опскрби га књигама и другим што му је требало, и у Божије име пошаље га у Болоњу, где младић оста многе године, учећи се са великим успехом. За кратко време постао је ваљан ученик, а скоро сви болоњски студенти заволеше га због његових способности и лепа и племенита понашања. Али баш кад је завршио правне студије и спремао се на повратак у Напуљ, паде у постељу смртно болестан. Сви болоњски лекари мучили су се да га излече и спасу му живот, али му ништа помогоше ништа. Кад младић осети да му нема спаса, поче сам себи говорити: »Не марим и не бринем о себи већ о мајци, чији сам јединац и сва нада. Она чека од мене утеху у старости, и мисли да ћу поново уздићи кућу до велике части, па кад чује да сам умро, а није ме пре тога ни пољубила, препуће ће јој срце од жалости«. Врло је оплакивао мајку но своју смрт. Док је тако размишљао, сети се како ће је спасти од превелике жалости, па написа одмах ово писмо и посла га матери: »Драга мајко, молим те пошаљи ми кошуљу коју је ткала највеселија, најлепша и најбезбрижнија жена«. Кад мати прими писмо и разумеде, стаде одмах да се распитује где би нашла какву безбрижну и срећну жену, па, после дугог и мучног тражења, а све зарад сина, нађе једно лепо и весело створење, лепше и веселије од свих које је видела. Кришом оде госпа Корсина њеној кући, а ова је поздрави с великом радошћу и добродошлицом. Госпа Корсина јој на то рече: »Знате ли зашто сам дошла? Ја мислим да сте ви највеселија и најбезбрижнија жена у Напуљу, која не зна за бриге и невоље. Зато сам дошла до вас са великом молбом: Откајте ми својом руком кошуљу за сина, који ме је тако молио«. Млада жена одговори: »Ви сте дошли до мене, јер мислите да сам ја најсрећнија жена у Напуљу«. Госпа Корсина потврди, а млада жена настави: »А ја ћу вам показати да то није истина, и да од мене нема жене несрећније и са више невоља и брига. Ходите и уверите се у истинитост мојих речи«. Нато је ухвати за руку и поведе у собу, а показа јој некаква младића обешена о таваницу. Видевши обешена мртваца, госпа Корсина се уплаши и рече: »Јао, шта је то?« Жена дубоко уздахну и одговори: »Госпо, тај младић је био честит човек и заљубио се у мене. Једнога дана затече нас мој муж и обеси га, као што видите. Да ми буде теже, показује ми га он сваку јутро и вече, и ја морам да га гледам. Промислите сада сами да ли ми је тешко и да ли ме боли кад га гледам јутром и вечером. Ако баш хоћете, радо ћу вам откати кошуљу, али... најсрећнија, то нисам, него најжалоснија и најнесрећнија жена на свету«. Ражалости се госпа Корсина кад то виде, па рече: »Видим да нема никога без бриге и невоље, а најмање су то они који изгледају најзадовољнији«. Тиме се опрости од младе жене и оде кући, па написа сину нека јој опрости што му не шаље кошуљу, али не може да нађе ниједну жену без брига и невоља, чак и када изгледа срећна. Мало дана потом дође јој писмо и с њиме глас да јој је син умро. Поучена искуством, рече она: »Видим да нико на свету није без бриге и бола, па ни мати Божија, круна свих жена. Смирићу се, јер видим да нисам сама. Боже, опрости њему, а мене заборави«. И тако се смири, па живљаше тихо и срећно.

САМО ХАЈНЕМАНО-О ОДЕЛО
1388
прави човека господином
УЈВИДЕК — Мусолини улица број 13

Хумор

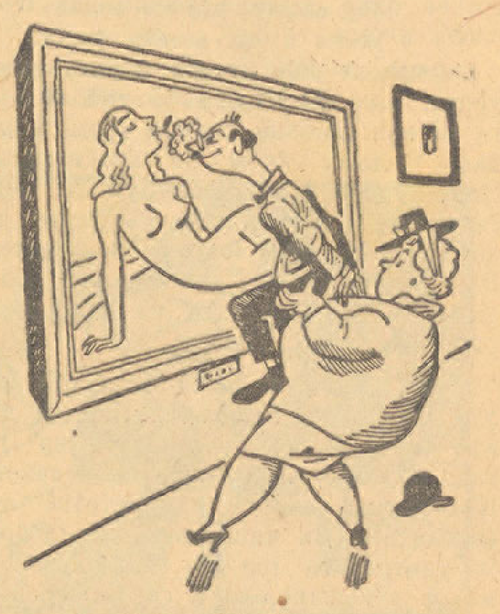

ЉУБИТЕЉ УМЕТНОСТИ...

СРЕЋА ЈЕДНОГ ИТАЛИЈАНСКОГ ПРОСЈАКА

Један милански просјак је на лак начин дошао до велике милостиње, до које до данас ниједан просјак на свету још није дошао. Чиновник једног осигуравајућег друштва у Милану успео је да на једном послу заради 7.000 лира, па је тај новац сакрио у једну стару ципелу, да његова жена не би дознала за ту његову узгредну зараду. Његова жена, ништа не слутећи, поклонила је пар старих ципела неком босоногом просјаку, који је после тога нестао без трага и до сада није пронађен упркос свестраном трагању полиције.

*

КОНКУРС НАЈБОЉЕ ДОМАЋИЦЕ У ШПАНИЈИ

У околини Мадрида, по старом обичају, бира се сваке године, поред најлепше девојке, и најбоља домаћица. За ово такмичење пријавило се много младих девојака. Свака је имала да с успехом изврши следеће ствари: да обари једно јаје, да закрпи чарапу и очисти кућни намештај. Победница је била веома љупка млада девојка Марука Манрик из Лара.

Тајна смрти Џемса Вуда

68

Едвард С. Тејлор

Ми смо знали о чему је реч. Пошли смо даље. Ушли смо у собу у којој се налазио Вуд. Он је седео за столом. Стас му је био сасвим скрушен, и личио је на чивилук са згужваним оделом. Његов поглед је неразумно зурио у нас.

— Хоћете ли... хоћете ли мало да попијете... мистер Смит? — муцао је уз тупи осмех пијаних људи.

Пришао сам му ближе и ухватио га за раме.

— Човече, дођите к себи — рекао сам му одлучним гласом. — Немојте мислити да вас полиција неће пронаћи, ако се будете крили у алкохолној магли!

Том Вуд се целим телом стресао.

— Ја... ја... ја нисам убијао! — муцао је, док су му крупне грашке зноја избијале на чело. — Ја сам... нашао сам га мртвог на поду...

— Знам да ви нисте његов убица. Али сад би било згодно да се приберете и освежите своју меморију. Како сте ви доспели у онај стан?

— Џемс... Џемс ми је писао, — говорио је Том Вуд као да је тражио подесне речи. — Послао ми је писмо... Писао ми је... да... да... да га посетим у његовом стану у Лендстриту. Реч је о важном послу. Знао сам да су га... они бандити... одвукли, и зато сам одмах похитао онамо... У соби је био мрак, и ја сам запео за нешто. То је био собар Сем Ајлер... Гдегод сам пружио руку, нашао сам на крв... Не... не, ја за то нисам крив.

— А где је то писмо? — упитао сам га, виknувши му на ухо.

Његов глас је постајао већ слабији. Глава му је већ клонула на груди. Почео је да хрче.

— Овај човек заслужује заиста сажаљење, — приметила је Гледис, искрививши усне. — А у фабрици је умео да игра гордог и надувеног шефа.

— Не смеш заборавити да се и тамо налазио под корбачем Џемса Вуда. Уосталом, ти нећеш више одлазити у фабрику. Од сутра ћеш становати код моје тетке. Наравно, не као њена друштвеница, него као моја вереница.. А сада ћу да претресем џепове овог несрећника. Писмо Џемса Вуда може да послужи као одлучујући доказ.

Претурао сам све његове џепове. У њима сам нашао оловке, перорез, нотес, џепну маламицу и многе друге ситнице, али писма нигде није било.

— Сигурно га је изгубио, — приметила је Гледис.

— Или су му га можда украли. Али, то је сада свеједно, — рекао сам невољним гласом. — У сваком случају морамо о овоме известити одмах Брауна и Лајна.

Похитао сам из собе. У холу, пролазећи поред телефона, умало се нисам претурио, налетивши на оног идиота Едиа Вуда. Он се и сада играо на поду са камењем за грађење.

Подигао сам телефонску слушалицу и сазнао да Лајн није код куће. Ни са Брауном нисам добио везу. Он је још увек трагао у оној старој кући. Али моју поруку ће му предати кад се буде вратио, — обећао ми је наредник са којим сам говорио. Спустио сам слушалицу, и баш у том тренутку у хол је ушла мистрес Алиса Вуд.

— Од собарице сам чула да сте се вратили, мистер Смит, — почела је гласом пуним пребацивања. — Зашто нисте дошли прво к мени?

— Пре тога морао сам да пречистим једну важну ствар, госпођо, — извињавао сам се. — Али вам сада радо стојим на расположењу.

данас

Недеља, 20 септембар 1942.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:

Аларгић, Трг Фр. Деака 5. Телефон 25—81.

Илин, Ержебет тер 4. Тел. 24—45.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ, УМРЛИ

Рођена: три женска детета.

Венчани: Сакал Пал, ратар и Олах Тереза, домаћица; Бања Ференц, коњушар и Пал Гизела, домаћица, Солдатовић Јован, студент права и Мразовић Миланка, домаћица; Шулц Карољ, надничар и Легењ Ержебет, домаћица.

Умрли: Хелер Мор Јене, ученик, 8 дана; Радаковић Данило, надничар, 20 година; Бак Јанош, млинар 80 година; Новосељачки Ковинка, надничарка, 40 година; уд. Гомбар Берта рођ. Гилош, старица из Убогог дома, 94 године; Фалд Јожеф, одојче од 7 недеља.

*

РАДИО

20 септембар 1942.

БУДАПЕШТА. 8.00: Јутарња музика ● **12.15:** Програм за Левенте ● **13.10:** Из програма радио оркестра ● **14.00:** Уметничке арије са грамофонских плоча ● **15.45:** Циганска музика ● **17.25:** Мађаска филмска музика и музика за игру ● **18.15:** Концерт салонског квинтета ● **19.20:** Виолински концерт ● **19.40:** Часовник који свира ● **22.35:** Концерт војног оркестра.

21 септембар 1942.

БУДАПЕШТА. 7.00: Јутарња музика ● **10.15:** Концерт ватрогасног оркестра. **11.20:** Арије из Вердијевих опера ● **12.10:** Концерт салонског квинтета ● **14.00:** Концерт салонског оркестра ● **15.20:** Певање арија ● **17.00:** Хорски концерт ● **17.35:** Концерт оперског оркестра ● **19.05:** Циганска музика ● **20.10:** Оркестарски концерт ● **21.00:** Лака музика ● **22.10:** Оркестарски концерт ● **23.10:** Мађарске народне песме.

*

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

19 септембар 1942.

Дунав: Комаром 191 (+3), Будапешт 112 (+1), Пакш —001 (+1), Бања 064 (—4), Мохач 086 (—4), Бездан 124 (—4), Гомбош 160 (—5), Ујвидек 120 (—6).

Драва: Барч —090 (+5).

Тиса: Вашарошнамењ —150 (—), Токај —090 (—1), Тисафиред —108 (—), Чонград —233 (—5), Сегед —109 (—9), Тител 168 (—6).

*

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту: 5.55 (брзи), 13.31, 16.24 (брзи).

За Сабадку: 4.31, 8.14 (убрзани моторни, веза за Зомбор).

За Зомбор: 3.53, 10.37, 13.48 (директан за Паланку), 17.06.

За Обече, Зенту, Сегед: 5.50, 14.0 (само до Обечеја), 16.33.

За Тител: 6.26, 20.27.

Из Будапеште: 7.38, 11.57 (брзи) 22.53 (брзи).

Из Сабадке: 19.31, 20.10 (убрзани моторни)

Из Зомбора: 7.32, 10.26 (директан из Паланке), 12.17, 20.13.

Из Сегеда—Обечеја: 7.28 (Из Обечеја), 10.05, 19.46.

Из Титела: 6.24, 16.11.

И Ви морате књижити!

Купите још данас законом заштићену књигу »СОЛУС«, у којој се све књижи. — Тражите приказивање од фирме ГАЈЕР ХЕНРИКА, трговина писаћих машина, ЈОКАИ МОР У. 22. Телефон: 27-08 1459

СПОРТ

Данас се игра пето коло за државно првенство

УАК игра у Сегеду против Сегеда

УАК је јуче отпутовао за Сегед, где данас у 4 часа по подне игра против истоименог клуба. Јутрос је једна група навијача, њих око 50, отишла такође за Сегед посебним аутобусом, док је друга група отишла возом преко Сабадке.

УАК ће наступити у саставу: **Болемањи, Чилаг, Аврамовић, Палфи, Марјановић, Живковић, Медарић, Раб, Велкер, Такач и Луканић.**

„Нестанком" Бадића Такач ће напокон данас заиграти на своме месту и, познавајући њега као примерног футбалера, може се очекивати да ће у сваком случају дати добру партију. Луканић је стављен на лево крило. Овај млади играч, који обећава много, дао је до сада неколико добрих игара, истина против слабијих противника, и код њега се такође може очекивати да ће на данашњој утакмици дати све од себе. Велкер је остављен на месту вође навале, јер за то место тренутно нема замене, а његова игра је на последњим утакмицама била необично корисна и ефикасна. Десна страна, Медарић—Раб, стара је и без замерке. Халф-линија је добила велико појачање у одличном и амбициозном Палфију. У ужој одбрани видимо новог голмана Болемањиа, бившег играча Game и аматерског репрезентативца, за којег се тврди да је одличан и да његово присуство у УАК-овом тиму значи велико појачање.

Чепел—ДиМАВАГ играју у Чепелу. Слаба форма Чепела у овогодишњем првенству отежава прогнозу за ову игру, која ће у сваком случају бити жустра.

Тереквеш—ШалБТК се састају у Будапешти, и Тереквеш би са више права могао рачунати на два бода.

Електромош—Кишпешт ће вероватно поделити бодове, иако Кишпешт има више изгледа на победу.

Солнок—Нађварад играју у Солноку. Солнок је слаб, а Нађварад је ове године, са појачањима, у одличној форми. Ипак, верује се у Солнокову победу.

Коложвар—Ујпешт се састају у Коложвару. Ујпешт је фаворит.

— **Халадаш—Вашаш** играју у Сомбатхељу. Ово ће бити најзанимљивија утакмица између победника Чепела.

— **Ференцварош—Гама** је дерби дана. Ференцварош је слаб, а Гама у „априлској форми". Ко ће победити, знаће се после утакмице. **ВлаВе.**

Спортске прилике у Опаланци

С. К. Омладинац је најбољи клуб Опаланке и околине

У Опаланци постоје три ногометна клуба од којих највећу пажњу заслужује С. к. Омладинац. У последње време СКО показује врло добру игру и сталну форму и, као резултат свега, победу за победом. Интересовање за овај клуб је велико међу омладином Опаланке, и игралиште је увек пуно девојака, момака, па и старијих, који не жале да пређу по неколико километара да би гледали и уживали у игри свога љубимца.

Поред С. к. Омладинца у месту постоје још два клуба, и то С. к. Опал и С. Л. Словачки, но они су нешто слабији од првога.

С. к. Омладинац је на Велику Госпојину одиграо на свом терену пријатељску утакмицу са БСК-ом из Бачтовароша, који је победио са резултатом 3:0 (0:0). Сва три гола дао је љубимац паланачке публике, бивши играч Војводине и БСК-а Мишков, звани Дечко, вођа навале С. к. Омладинца. Он је играч са великим фудбалским способностима, добре физичке кондиције, техничар и, што је најглавније, реализатор. Својим јаким и прецизним шутем задавао је увек много брige противничким голманима

Прошлога месеца С. к. Омладинац је пожњео још неколико завидних успеха: тукао је С. к. Омладинац из Куће са 3:0, а ОШК (Сивац) са 5:2 (4:1). Победа СКО-а је тим већа, што су оба побеђена клуба била одлична и важе као најбољи клубови у свом крају. Ове утакмице, на којој је било просечно око хиљаду гледалаца, одлично је судио г. Пејаков. Његово суђење је било непристрасно и са пуно ауторитета, што је иначе реткост у провинцији.

6 овог месеца С. к. Омладинац је победио и С. к. Левенте из Ујвидека са 4:3 (3:1). Ово је такође значајна победа, јер је С. к. Левенте из Ујвидека тим на гласу.

Занимљива је била утакмица између олдбоја С.к. Омладинапа и С. к. Донау, која се завршила нерешено 3:3 (2:2). У Омладину су играле старе звезде Опаланке, а њихова игра је потсећала „на старе славне и добре дане!"

Први тим С. к. Омладинца игра у саставу: Пешић — Ристић-Гага, Јурица — Којић, Туторов, Топалов — Линдлајн, Кузманчев, Мишков-Дечко, Броцић, Радонић

Олдбој: Пешић, Тир, Јуришин, Влајков, Пејаков (Ристић), Миловановић, Поганчев, Леополд, Мишков-Брата, Вортнер и Адамов.

Оба тима вредно тренирају са пуно воље и самопоуздања, у уверењу да ће само својим личним трудом, слогом и љубављу према клубу створити оно што опаланачка публика са правом тражи од њих, својих љубимаца. *Т. Н. Р.*

Стан од 2 – 3 собе

модеран, тражим по могућству у близини Административне палате (бив. Бановине). Понуде у Администрацији. 1491

СК. РАСИНГ ПРОСЛАВЉА ДЕСЕТОГОДИШЊИЦУ

Управа С. К. Расинга решила је да у недељу и понедељак одржи прославу десетогодишњице. С. К. Расинг је за ових десет година постигао врло лепе резултате у борби са најбољим провинциским клубовима и заузео завидно место, захваљујући дисциплини и спортском духу својих играча. На први дан прославе гостује ССК из Паланке, а другог дана ФСК из Офутака. Оба госта ће наступити са својим најбољим тимовима. Под вођством агилног претседника г. Прерадова Ђоке, домаћи се врло брижљиво спремају за ове сусрете, како би против реномираних противника постигли што боље резултате. Публика у Парагама са великим интересовањем и нестрпљењем очекује ове борбе. Слављеник ће првог дана играти у саставу: **Станојев, Црњански, Алимпић I, Аничин I, Голубовић, Прерадов, Аничин II, Ђурђев, Божин, Алимпић II, Бађанов;** другог дана: **Станојев, Алексић, Алимпић I, Голубовић, Пајић, Ђурев, Лешков, Божин, Стоја, Бађанов, Живанов.** Судиће г. Прерадов Ђока.

*

ДВОДНЕВНО ГОСТОВАЊЕ БСК-А ИЗ БАЧТОВАРОША У ОФУТАКУ И У БЕГЕЧУ

У недељу гостује у Офутаку БСК из Бачтовароша, где ће одиграти пријатељску реванш-утакмицу са тамошњим ФСК-ом. За гостовање БСК-а влада велико интересовање, јер се овај клуб налази у одличној форми. У понедељак, на Малу Госпојину, Бачтоварошани играју у Бегечу против тамошњег Спорта. Интересовање је утолико веће, што су оба домаћина — ФСК и БСК из Бегеча — своје прве сусрете у Бачтоварошу изгубили, и са правом се очекује велика борба у овим реванш утакмицама. Утакмицу ће у Офутаку судити одлични г. Шмит, учитељ, а у Бегечу г. Дануел. **В. М.**

*

ПМТ (БАЈА)—ЗМТК (ЗОМБОР) 2:3 (1:1)

Ова првенствена утакмица, одиграна у Баји, пред приличним бројем гледалаца, завршила се заслуженом победом Зомбораца, која су играли са неколико резервних играча. Најбоље је играо Ивков.

Данас, ЗМТК (Раднички) из Зомбора игра на свом терену, на градском стадиону, своју другу првенствену утакмицу против БАК-а из Бајмока.

*

Кули се сутра игра прва првенствена утакмица за првенство ујвидечког округа. Састају се стари ривали, КАФК и СКЦ.

Три утакмице у Сабадки играју се сутра, и то СШК—ТК, из Мезекозачхазе, у оквиру државног првенства трећег разреда, САФК—СМТК, за првенство првог разреда и Тереквеш—КАК.

Спортска друштва ће поново добити повластицу за путовање у пола цене, — тврди се у престоничким спортским круговима. Наводно, ова повластица би се могла искористити већ сутра.

СВАК у Сабадки намерава да сагради велику спортску палату, и то на железничкој станици, на месту између »Водене куле« и угла према Сегединском путу. У спортској палати ће бити и позоришна дворана са 600 седишта, пливалиште, купатило, разне дворане за спорт, читаоница и забавне дворане, као и гостинске собе за спортисте са стране.

Утакмица дебелих и мршавих коњобара не игра се на игралишту УАК-а, као што смо јавили, него на игралишту »Адолф Хитлера«.

Мали Огласи

стају до 10 речи 1·50 п., свака даља реч 10 ф. — За оне, који траже службу, 50% јевтиније.

—o—

МАЂАРСКЕ ЧАСОВЕ даје по успешној практичној методи. Адреса у Администрацији. 1480

СТАРА одела, веш најбоље плаћам. На позив кући долазим. НАЧА ШАНДОР, старетинар, Хал тер 11 (Рибљи трг). 691

НАМЕШТАЈА собног, канцеларијског, кухињског јевтино продајем. Сава Романовић, Ујвидек, Ирињи Јанош 7. 1403

ПРЕВАЋАЊА, КОРЕСПОНДЕНЦИЈУ, ПРЕПИСИВАЊА на српско-хрватском, мађарском и немачком језику јевтино примам. Ержебет тер 7, II спрат (код поште). 1425

КЊИГОВОЂА, БИЛАНСИСТА. Мађарског, немачког и српског **дописивања и превода,** прима се 20-годишњи сувласник међувремено ликвидиране опште и повољно познате берзанске агентуре фирме Б. Балабушић и комп. Примам и преписивање по потреби на сопственој писаћој машини. Шимон Јован, Хонвед ул. бр. 1. 1430

ПРОДАЈУ СЕ ПРИКОЛИЦА са гуменим точковима — нове гуме у добром стању — носивост 3 тоне, подесна и за коњску запрегу. **Нађ Денеш, Шајкашђерђе.** 1456

НАМЕШТАЈ велетрговинске кратке робе и канцеларијске, јефтино за продати. Кошут Лајош ул. 18. 1484

КУЋА ЗА РЕНТУ са 7 станова на углу Татра и Мишколци улице продаје се. Упитати: 1941 априла 13. ул. бр. 43, кафана. 1495

СА УЛИЦЕ 1941 АПРИЛА 13 нестала су колица на 4 точка са рудом, од тврдог материјала и окована. Поштени налазач биће награђен. Јавити у Администрацију листа. 1499

СИР, ПУТЕР И ЖИВОТНЕ НАМИРНИЦЕ. — Бившу Шихову радњу преузела сам и молим цењ. публику за даље посећивање. **Шуберт Магда,** Ујвидек, II Ракоци Ференц ул. бр. 11. 1501

ПОТРЕБУЈЕМ 2 ЗИДАРСКА ПОМОЋНИКА за одмах. Плаћам по способности по 1 сату 1—1.40 пенга. Јавити на адресу: Станичков Милан, зидар, Стапар. 1502

ХИТНО СЕ ПРОДАЈЕ услед одласка: 1 велико огледало, писаћи сто, сто за трпезарију и друге ствари. Упитати II Ракоци Ференц 62.

ВРШАЛИЦА МАШИНА на продају 1000 м. м. преоправљена за сунцокрет ради и жито и све остало што се врши. Продаје Михаљ Куповски, Келпењ. 1504

НА ПРОДАЈУ ЈЕДНА ВЕЛИКА СОДАРА са четири пуњача од 3—4 на 110 волта са пумпом електричном, трансформатором. Срнка Стеван, Дунагалош 108. 1512

МЛАЂИ ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИК шпецерајске струке тражи намештење одмах. Упитати у Администрацији. 1514

КУПУЈЕМ: штрикаћу машину за чарапе и механичке и ручне разбоје. Понуде на Администрацију под »Машина«. 1518

Најбољу оригиналну препеченицу, шљивовицу, комовицу и бресковачу, као и остала жестока пића: клековачу, боровичку, рума, разних ликера и т. д. — добићете најповољније код

НАЂ ФЕРЕНЦА

УЈВИДЕК — Орсагзасло тер бр. 3 (у дворишту трг. ципела „Цикта“ бив. „Бата“) 1395 Телефон 38-39

Посластичарница

УКУСНО УРЕЂЕНА

изврстан оладолед — укусни колачи

1380 код

Мојсовић Петра, Јокаи Мор ул. 8

Ново отворена радња!

ЖЕНСКА И МУШКА ПОМОДНА ТРГОВИНА

Цене солидне — Уверите се Вашом посетом!

БРАЋА ПАШКО

II. РАКОЦИ УЛ. 5 1461

ШИВАЋЕ МАШИНЕ - БИЦИКЛИ

првокласни фабрикати!

саставни делови њихови могу се, у великим количинама, добити код

АЛЕКСАНДРА ФЕРЕНЦА

ЈОКАИ МОР УЛ. 30

Стручно и савесно врши оправке. Умерене цене! 1390

Szikszák Ferenc

трговина ручних радова и помодне робе

1179

ПЕРЗИЈСКИ ЋИЛИМОВИ!

сваковрсне материје за ручне радове

Солидне цене!

УЈВИДЕК — II Ракоци Ф. ул. 6 Телефон 3-44-2

Пољопривредници!

„УНИКУМ“ чувене житне сејалице »Оригинал МЕЛИХАР«, те признате сваковрсне плугове и за тракторе »Оригинал БЕХЕР« марке »ЧАША« као и све остале пољопривредне справе опет испоручује уз повољне цене: 1509

БЕХЕР-МЕЛИХАР, УЈВИДЕК, Гроф Ђано ул. 22

Најбољи извор набавке

ШКОЛСКОГ ПРИБОРА

(оловке, пера, теке, цртанке итд.)

КАНЦЕЛАРИЈСКЕ РОБЕ

(канц. хартије, коверте, трговачке књиге итд.) на мало и велико:

КЕЛЕР и КИШ

УЈВИДЕК, Јокаи Мор у. 18. — Телефон: 37-73

Наручите у нашем издању публиковани ПОЛАЧЕК-ов најновији и

1350 најпотпунији МАЂАРСКО-СРПСКИ и СРПСКО-МАЂАРСКИ РЕЧНИК

ЖЕНИДБЕ РАДИ жели познанство трговац 50-их година из околине Ујвидека са озбиљном особом 40—50 год. удовицом, растављеном или старијом девојком. Озбиљне понуде слати на администрацију »Нове поште« под шифром »Верни другови«. Дискреција чашћу зајамчена. 1528

ДУБОКА ДЕЧИЈА КОЛИЦА, добро очувана на продају. Борз ул. 7. 1522

КУПИО БИХ кожнати половни куфер. Упитати у Администрацији. 1521

ОБУЋАРСКОГ ПОМОЋНИКА за женски луксузни шпорт рад тражим. Плата од 15—24 пенга по пару. Ујвидек, Левенте ул. 6. 1520

СМРТ ПАЦОВИМА! Сигурно средство за уништавање пацова шаљем поштом уз доплату са упутством франко пенга 5.50. Јоца Андрић, ћурак, Ујвидек, Фехермезе (бив. Беле њиве) 28. 1519

НА ПРОДАЈУ добро уведена електричарска трговина и радионица. Цена повољна. Упитати »Електро«, Јокао Мор ул. 32. 1516

ФИНАНСИЈЕРА (ТИХОГ ОРТАКА) са 5.000 пенга тражим за уносан посао. Упитати у Администрацији. 1526

ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИК шпецерајске струке, познаје и галантеријску струку, говори мађарски, тражи намештење за одмах. Упитати у Администрацији. 1525

АНТИКВАРНЕ КЊИГЕ купујем, продајем и замењујем уз најповољније услове. Антикварница Патак Маргит (бив. Папо), Хитлер Адолф ул. 18. 1524

ДАЈЕМ ЧАСОВЕ УЧЕНИЦАМА из немачког језика и гласовира, цена умерена. Адреса у Администрацији. 1529

КУПИО БИХ половни радио апарат. Понуде на Администрацију. 1523

НА ПРОДАЈУ скоро нов бицикл са новим »Мишелин« гумама. Хонвед у. 15, Манојловић. 1516

ПАЗИ! Стручна оправка шипела прима се по најнижој цени. Дођи увери се. Лајта ул. 7, Милошев. 1515

Фабричке нове машине за обраду дрва, као: Бандсеге од 700, 550 и 400 м/м, Абрихт-Диктенхобелмашине, Фрезершпиндел и остале машине на складишту код:

Клем Силвестра

УЈВИДЕК — Орсагзасло тер 6/I. Тел. 40-90 813

ИЗДАЈЕ СЕ ЗАСЕБНА КУЋА (сељачка) од 1 октобра, састоји се из 2 собе, 2 кујне, штале, шупе, великог двор шта и баште. Дугонић улица 57. Упитати Тегла утца 1, поред градске гараже. 1517

НА ПРОДАЈУ: 1 политирани канцелар. цртаћи астал, 1 женски стилски писаћи астал, 1 орман за књиге, 1 витрина од ораховине и 1 љуљашка столица, 1500—2000 старих цигаља. Гроф Ђано ул. 7. 1527

ШОМАН — Ујвидек

основано 1865 — тел. 21-20

има грађевни и материјал за изолације, као и камење и надгробних споменика јефтиних и првокласних. 1304

ЗОРА 1487

КРЕМ ЗА НОЋ

Храни кожу лица, регенерира, улепшава, подмлађује и даје јој свежину и еластичност.

ПАРФИМЕРИЈА »ЗОРА«

Ујвидек, Мусолини Б. пут 29.

Телефон: 34—17.

ФИРМА

КРЕМПАСКИ АЛБЕРТ

сели се у исту

II РАКОЦИ УЛ. БР. 23

ГОТОВ КРОЈ, одлична каквоћа!

У женским капутима то даје

Danyúr FERENC

УЈВИДЕК

Мусолини пут 13, бивша Рот'ова трговина женских капута

у просторијама у дворишту.

1423

Одговорни уредник и издавач:
ВОЈИСЛАВ МАТИЋ

Ротациона штампа: „Уранија“, штампарски завод и издавачко подузеће (власник Јован Келемен) за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50. Рукописи се не враћају.